

ماہنامہ خبری تحلیلی

ISC

۶۱

شماره

سال پنجم، دی ۱۳۹۹

جہادی الثانی ۱۴۴۲

January 2021

مرکز منطقه‌ای
ISC

مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری (RiCeST)
پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)

نتایج رتبه‌بندی جهانی ISC

در سال ۲۰۲۰ منتشر شد

جمهوری اسلامی ایران

پیش‌تاز رشد تولید علم حوزه فنی و مهندسی دنیا شد

صدای منتقدان رتبه‌بندی

توقف روند افزایشی رشد روزانه شیوع بیماری در کشور

حضور پایگاه استنادی در

گردهمایی دانشگاه‌های

کشورهای D8

ماهنامه خبری تحلیلی

مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری
پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

R I C e S T & I S C

سال پنجم | شماره ۶۱ | دی ۱۳۹۹ | جمادی الثانی ۱۴۴۲ | January 2021

مدیرمسئول: دکتر محمدجواد دهقانی

سرمدیر: محمد خانی

طرح جلد و صفحه آراء: کریم فلاح

ویراستار: محبوبه کامیاب کلانتری

همکاران این شماره: دکتر فروغ رحیمی، دکتر اکرم

فتحیان، زهرا حقیقی و زهرا چوپانی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه - لیتوگرافی و چاپ: پردیس

نشانی: شیراز، بلوار جمهوری اسلامی، خیابان جام جم

تلفن: ۰۷۱-۳۶۴۶۸۴۲۱

پست الکترونیک: oisc@ricest.ac.ir

وب سایت: https://ricest.ac.ir | https://isc.ac

اینستاگرام:

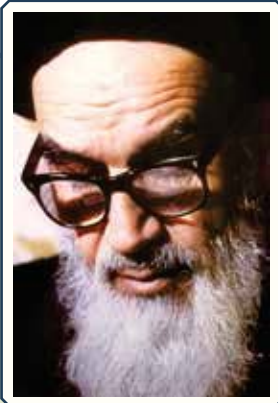
ricest_Official_page | isc_Official_page

آرشیو ماهنامه خبری تحلیلی مرکز منطقه‌ای و ISC
به آدرس زیر قابل دانلود است.

https://ricest.ac.ir/journal

اساتید دانشگاه بدانند
که اگر چنانچه دانشگاه
را بسازند، کشورشان را
بیمه کرده اند تا آخر.

فرست مطالب

۱ نتایج رتبه‌بندی جهانی ISC در سال ۲۰۲۰ منتشر شد / افزایش حضور دانشگاه‌های ایران

۴ جمهوری اسلامی ایران پیش‌تاز رشد تولید علم حوزه فنی و مهندسی دنیا شد / ایران رتبه ۱۱ تولید علم فنی مهندسی دنیا را کسب کرد / کسب رتبه ۴ کیفیت علم فنی و مهندسی دنیا

۸ ایجاد پایگاه جامع میراث مکتوب علوم و فنون در مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری

۹ صدای منتقدان رتبه بندی

۱۱ افتتاح اتاق مانیتورینگ سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی

۱۲ توقف روند افزایشی رشد روزانه شیوع بیماری در کشور / کاهش ۵۰ درصدی میزان متوسط رشد روزانه فوتی

۱۹ برگزاری جلسه مجازی با شبکه نانوفناوری جهان اسلام / برگزاری جلسات مجازی با دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های کشور

۲۱ حضور ISC در گردهمایی دانشگاه‌های کشورهای D8

۲۲ برگزاری جلسه مجازی با دانشگاه مازندران

۲۴ ثبت همایش‌ها در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)

۲۵ جایگاه علمی جمهوری اسلامی ایران در سطح بین‌المللی (تاریخ انتشار: ۳۰ دی ۱۳۹۹)

1 Higher Education in Egypt

6 A Reflection on Egypt Journals in ISC

باغ عفیف آباد یکی از قدیمی‌ترین و زیباترین باغ‌های شیراز، از دوره صفویان می‌باشد. شامل یک کاخ سلطنتی، موزه سلاح‌های قدیمی و یک باغ ایرانی است. این مجموعه با شماره ۹۱۳ در سال ۱۳۵۱ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسید.

نتایج رتبه‌بندی جهان‌ISC در سال ۲۰۲۰

افزایش حضور دانشگاه‌های ایران

می‌توان برنامه‌های کوتاه مدت و بلند مدت برای ارتقای جایگاه دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور تدوین نمود. از سوی دیگر با توجه به دریافت بخش‌هایی از اطلاعات مراکز و دانشگاه‌ها در قالب خوداظهاری، اطمینان کاملی از مجموعه داده‌ها و نیز امتیازهای محاسبه شده توسط موسسه‌های رتبه‌بندی وجود ندارد، حال اینکه داده‌های گردآوری شده در نظام رتبه‌بندی جهانی ISC از صحت و سقم بالاتری برخوردار بوده زیرا علاوه بر نهایت دقت در جمع‌آوری، تقریباً اکثر داده‌ها مستقلاً از پایگاه‌های معتبر بین‌المللی جمع‌آوری شده و عاری از خوداظهاری بوده و لذا مشکلات مربوط به عدم مستند سازی و راستی آزمایی در آن وجود ندارد.

"رتبه‌بندی جهانی ISC" به منظور رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان در معیارهای خود، مهمترین مأموریت دانشگاه‌ها که عبارتند از پژوهش، آموزش، نوآوری و فعالیت‌های بین‌المللی را در نظر می‌گیرد و بر این اساس دانشگاه‌ها را مورد سنجش و ارزیابی قرار می‌دهد، نکته مهم در معیارهای این رتبه‌بندی این است که بعد کیفی و کمی پژوهش هم زمان با هم مورد بررسی قرار می‌گیرند. با گردآوری داده‌ها در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام بدون خوداظهاری دانشگاه‌ها از سراسر جهان، پایگاه داده موثق و معتبری شکل گرفته که می‌توان از آن در جهت سیاست‌گذاری‌های پژوهشی و بررسی موقعیت دانشگاه‌های ایران در سطح جهان استفاده نمود. "رتبه‌بندی جهانی ISC" می‌تواند نقش مهمی در سوق دادن دانشگاه‌های ایران به سمت دانشگاه‌های تراز جهانی داشته باشد.

روش‌شناسی رتبه‌بندی

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) به منظور رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان در معیارهای خود، مهمترین مأموریت دانشگاه‌ها که عبارتند از پژوهش (با وزن ۶۰ درصد)، نوآوری (با وزن ۱۵ درصد)، آموزش (با وزن ۱۰ درصد) و فعالیت‌های بین‌المللی (با وزن ۱۵ درصد) را در نظر می‌گیرد و بر این اساس دانشگاه‌های کشورهای اسلامی را مورد سنجش و ارزیابی قرار می‌دهد. تفاوتی که رتبه‌بندی ۲۰۲۰

نظام رتبه‌بندی جهانی ISC-2020 در جلسه‌ای مجازی با حضور دکتر خاکی صدیق معاون محترم آموزشی وزارت عتف و دکتر محمدجواد دهقانی سرپرست پایگاه استنادی علوم جهان اسلام و رئیس مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری، معاون پژوهش و فناوری پایگاه و مدیر گروه رتبه‌بندی ISC اعلام شد.

در "رتبه‌بندی جهانی ISC-۲۰۲۰" تعداد ۲۱۸۲ دانشگاه از ۱۰۲ کشور و ۶ قاره جهان حضور دارند که تعداد دانشگاه‌های ایران ۴۶ مورد می‌باشد. در رتبه‌بندی جهانی ISC سال ۲۰۱۹ از ایران تعداد ۴۳ دانشگاه حضور داشتند. به منظور مقایسه حرکت علمی و عملکرد دانشگاه‌های کشور در سطح بین‌المللی و با توجه به تجارب ارزشمند گروه رتبه‌بندی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام در زمینه رتبه‌بندی دانشگاه‌ها در سطح ملی، از سال ۲۰۱۸ رتبه‌بندی بین‌المللی با عنوان "رتبه‌بندی جهانی ISC" (ISC world University rankings) را انجام داده است. یکی از مهم‌ترین دستاوردهای رتبه‌بندی جهانی، ایجاد یک پایگاه داده از جزئیات کامل اطلاعات علمی و پژوهشی کشورها و دانشگاه‌های تراز اول دنیا است که در نتیجه آن امکان برنامه‌ریزی و تهیه نقشه راه به منظور دستیابی به اهداف و چشم‌انداز کشور و نیز دانشگاه‌های کشور در سطح بین‌المللی وجود خواهد داشت.

رتبه‌بندی‌هایی که در سطح جهان انجام می‌گیرد غالباً ترکیبی از اطلاعاتی است که مؤسسات مجری رتبه‌بندی تهیه می‌کنند و اطلاعاتی که بر اساس خوداظهاری دانشگاه‌ها به این مؤسسات ارائه می‌شود. در نهایت با استفاده از این داده‌ها رتبه دانشگاه‌ها محاسبه و اعلام می‌شود بدون اینکه دانشگاه‌ها از جزئیات این داده‌ها و نحوه محاسبه آنها اطلاعات دقیقی در دست داشته باشند. عدم دسترسی به این اطلاعات باعث می‌شود که سیاست‌گذاران آموزش عالی و مدیران دانشگاه‌ها نتوانند چگونگی عملکرد دانشگاه‌ها را در شاخص‌های مختلف بدانند.

در "رتبه‌بندی جهانی ISC" یک بانک اطلاعاتی جامع از داده‌های دانشگاه‌های جهان و دانشگاه‌های ایران به دست می‌آید، که با استفاده از این بانک اطلاعاتی،

سال‌های ۲۰۱۸-۲۰۱۶ در پایگاه وب آو ساینس به ثبت رسانیده باشند. اطلاعات این رتبه‌بندی از پایگاه‌های اطلاعاتی WoS, USPTO, Incite, گردآوری شده است. جدول زیر شاخص‌های مورد استفاده در "رتبه‌بندی جهانی ISC" نشان داده شده است.

با سال‌های پیش دارد، محاسبه تعداد مقالات سلب اعتبار شده (Retractions) دانشگاه‌ها با نمره منفی است که در شاخصی تحت عنوان اعتبار منفی (Neg Rep) آورده می‌شود. در "رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان ISC"، دانشگاه‌هایی مورد بررسی قرار می‌گیرند که حداقل ۸۵۰ مدرک در

معیارها و شاخص‌ها رتبه‌بندی جهانی ISC-2020					
وزن	شاخص	وزن	معیار		
۲۵	حجم پژوهش	۶۰	پژوهش	A1	کمیت
۱۵	تعداد استناد به مقالات			A2	کیفیت
۱	تأثیر استنادی نرمال شده			A3	کیفیت
۴	تأثیر استنادی نسبت به کل جهان			A4	کیفیت
۱۵	تعداد مقالات نشریات برتر			A5	کیفیت
۵	نسبت دانشجویان به عضو هیئت علمی	۱۰	آموزش	B1	
۵	تعداد اعضای هیئت علمی پر استناد			B2	
۱۰	تعداد همکاری دانشگاه در انتشار مقالات بین‌المللی	۱۵	فعالیت بین‌المللی	C1	
۴	تعداد کشورهای همکار در انتشارات بین‌المللی			C2	
۱	میزان شهرت دانشگاه			C3	
-۵	مقالات سلب اعتبار شده			C4	
۱۰	تعداد پروانه‌های ثبت اختراع	۱۵	نوآوری	D1	
۵	درصد هم‌انتشاری با صنعت			D2	

ISC را به تفکیک قاره در سال‌های ۲۰۱۸، ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ نشان می‌دهد.

در "رتبه‌بندی جهانی ISC-۲۰۲۰" تعداد ۲۱۸۲ دانشگاه از سراسر جهان مورد بررسی قرار گرفته و رتبه‌بندی شده‌اند. جدول زیر دانشگاه‌های حاضر در "رتبه‌بندی جهانی ISC-۲۰۲۰"

تعداد دانشگاه‌های قاره‌های مختلف در نظام رتبه‌بندی بین‌المللی ISC-2020			
قاره	۲۰۲۰	۲۰۱۹	۲۰۱۸
اروپا	۶۹۱	۶۴۶	۴۲۸
آسیا	۸۸۷	۷۸۶	۴۳۸
آفریقا	۷۹	۷۰	۲۷
آمریکای شمالی	۳۷۷	۳۶۳	۲۴۴
آمریکای جنوبی	۱۰۱	۹۳	۴۳
اقیانوسیه	۴۷	۴۷	۴۰
جمع کل دانشگاه	۲۱۸۲	۲۰۰۵	۱۲۲۰

تربیت مدرس، فردوسی مشهد، شهید بهشتی، شیراز، تبریز، اصفهان، یزد، کاشان، گیلان، بوعلی سینا، رازی، سمنان، شهید باهنر کرمان، کردستان، مازندران، شهید چمران اهواز، محقق اردبیلی، ارومیه، یاسوج، الزهرا، بین‌المللی امام خمینی، شاهد و شهرکرد است.

از کشور جمهوری اسلامی ایران ۴۶ دانشگاه در "رتبه‌بندی جهانی ISC-2020" حضور داشته‌اند. بر اساس مأموریت‌های دانشگاه‌ها، تعداد ۲۴ دانشگاه جامع کشور در این رتبه‌بندی حضور دارند. دانشگاه‌های جامع حاضر در این رتبه‌بندی عبارت از: دانشگاه‌های تهران،

جهانی ISC و نیز در سطح کشور در جدول نشان داده شده است. دانشگاه‌های کردستان، صنعتی شیراز و علوم پزشکی زاهدان امسال برای اولین بار در رتبه‌بندی جهانی ISC حضور دارند.

لازم به ذکر است که دانشگاه‌هایی که رتبه‌بندی آنها در بازه یکسان هستند همگی هم رتبه بوده و ترتیب اسامی ذکر شده در این گزارش مطابق با سامانه رتبه‌بندی ISC براساس حروف الفبا (به لاتین) است. بنابراین دانشگاه‌های تهران و علوم پزشکی تهران در رتبه اول، دانشگاه‌های صنعتی اصفهان، علوم پزشکی شهید بهشتی، صنعتی شریف در رتبه سوم و سایر دانشگاه‌ها نیز در بازه‌های یکسان هم رتبه هستند.

از دانشگاه‌های علوم پزشکی نیز ۱۳ دانشگاه حضور داشتند که شامل: دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، پزشکی شهید بهشتی، پزشکی ایران، پزشکی اصفهان، پزشکی مشهد، پزشکی تبریز، پزشکی شیراز، پزشکی جندی شاپور اهواز، پزشکی کرمانشاه، پزشکی بقیه الله، پزشکی کرمان، پزشکی مازندران و پزشکی زاهدان است.

از دانشگاه‌های صنعتی نیز ۹ دانشگاه صنعتی اصفهان، صنعتی شریف، صنعتی امیرکبیر، علم و صنعت ایران، صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی، صنعتی نوشیروانی بابل، صنعتی شاهرود، صنعتی سهند و صنعتی شیراز در این نظام رتبه‌بندی قرار دارند.

تعداد و رتبه‌های دانشگاه‌های ایران در رتبه‌بندی

تعداد و رتبه دانشگاه‌های ایران در نظام رتبه‌بندی بین‌المللی ISC-2020						
رتبه در ایران	دانشگاه‌های ایران	رتبه ۲۰۲۰	رتبه در ایران	دانشگاه‌های ایران	رتبه ۲۰۲۰	
۱	علوم پزشکی تهران	۵۰۱-۶۰۰	۲۶	علوم پزشکی بقیه الله	۱۶۰۱-۱۸۰۰	
	تهران					
	۳	صنعتی اصفهان		۷۰۱-۸۰۰		علوم پزشکی کرمان
		علوم پزشکی شهید بهشتی				علوم پزشکی مازندران
		صنعتی شریف				رازی
	۶	صنعتی امیرکبیر		۸۰۱-۹۰۰		سمنان
		تربیت مدرس				شهید باهنر کرمان
	۸	فردوسی مشهد		۹۰۱-۱۰۰۰		صنعتی شاهرود
		علوم پزشکی ایران				کردستان*
		شهید بهشتی				مازندران
شیراز						
۱۳	تبریز	۱۰۰۱-۱۲۰۰	۳۶	صنعتی سهند	۱۸۰۱-۲۰۰۰	
	علم و صنعت ایران			شهید چمران اهواز		
	علوم پزشکی اصفهان			محقق اردبیلی		
	علوم پزشکی مشهد			ارومیه		
۱۷	علوم پزشکی تبریز	۱۲۰۱-۱۴۰۰	۴۱	الزهرا	۲۰۰۱+	
	صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی			بین‌المللی امام خمینی		
	علوم پزشکی شیراز			شاهد		
	اصفهان			شهرکرد		
یزد	صنعتی شیراز*					
۲۱	علوم پزشکی جندی شاپور اهواز	۱۴۰۱-۱۶۰۰		علوم پزشکی زاهدان*		
	صنعتی نوشیروانی بابل					
	علوم پزشکی کرمانشاه					
	کاشان					
	گیلان					
* دانشگاه‌هایی که برای اولین بار در نظام رتبه‌بندی حضور یافتند						

جایگاه دانشگاه‌های جهان در رتبه‌بندی ISC 2020

در رتبه‌بندی جهانی ISC 2020، تعداد ۲۱۸۲ دانشگاه برتر از ۱۰۲ کشور و ۶ قاره دنیا وجود دارند.

در رتبه‌بندی ISC 2020، سه دانشگاه هاروارد، انستیتوی فناوری ماساچوست MIT و دانشگاه استنفورد در رتبه‌های اول تا سوم قرار دارند.

دانشگاه‌های جان هاپکینز، میشیگان، کالیفرنیا سانفرانسیسکو، پنسیلوانیا، واشنگتن سیاتل، کلمبیا و دانشگاه داک به ترتیب در رتبه‌های ۴ الی ۱۰ دنیا قرار گرفته‌اند. در بین ۱۰ دانشگاه برتر جهان تمام دانشگاه‌ها از کشور ایالات متحده آمریکا بوده‌اند.

کشور آمریکا با ۳۱۲ دانشگاه، چین ۳۱۱ دانشگاه، ژاپن ۱۱۷ دانشگاه، انگلستان ۹۹ دانشگاه، هند ۹۸ دانشگاه، فرانسه ۷۹ و ترکیه ۷۷ دانشگاه، آلمان ۷۱ دانشگاه، ایتالیا ۶۵، برزیل ۶۳ دانشگاه، کره جنوبی ۶۲ دانشگاه، اسپانیا ۵۵ دانشگاه، لهستان ۴۷ دانشگاه، ایران ۴۶ دانشگاه، کانادا ۴۳ دانشگاه و روسیه ۴۲ دانشگاه در این رتبه‌بندی حضور داشته‌اند.

بهترین رتبه بین‌المللی دانشگاه‌های برتر دنیا در کشورهای آمریکا رتبه ۱، انگلستان رتبه ۱۲، چین رتبه ۱۳، کانادا رتبه ۱۸، ژاپن رتبه ۲۲، دانمارک رتبه ۲۵، فرانسه رتبه ۲۷، سنگاپور رتبه ۳۶، استرالیا رتبه ۴۵، کره جنوبی رتبه ۴۷، سوئیس رتبه ۴۹، آلمان رتبه ۵۱، بلژیک رتبه ۵۲، هلند رتبه ۵۵، تایوان رتبه ۶۰، برزیل رتبه ۶۹، عربستان سعودی رتبه ۸۱، سوئد رتبه ۸۴، فنلاند و هنگ کنگ مشترکا رتبه ۸۹ را کسب کرده‌اند.

جایگاه دانشگاه‌های کشورهای آسیایی در رتبه‌بندی ISC 2020

کشور چین با دانشگاه تسینگ هوا، کشور ژاپن با دانشگاه توکیو و کشور سنگاپور با دانشگاه ملی سنگاپور که به ترتیب در رتبه‌های ۱۳، ۲۲ و ۳۶ قرار دارند بهترین رتبه‌های دانشگاه‌های آسیا را از آن خود کرده‌اند. بهترین رتبه دانشگاه‌های کشورهای کره جنوبی رتبه ۴۷، تایوان رتبه ۶۰، عربستان سعودی رتبه ۸۱ و هنگ کنگ رتبه ۸۹ در رده‌های بعد قرار دارند.

جایگاه دانشگاه‌های کشورهای اسلامی در رتبه‌بندی ISC 2020

تعداد ۲۷۳ دانشگاه از ۲۵ کشور اسلامی در این رتبه‌بندی حضور داشتند. در رتبه‌بندی سال ISC 2020 از نظر تعداد دانشگاه‌ها، ترکیه با ۷۷ دانشگاه بیشترین تعداد حضور را داشته‌است. در بین سایر کشورهای اسلامی، ایران با

۴۶ دانشگاه، مالزی با ۲۲ دانشگاه، مصر ۲۰ دانشگاه، عربستان سعودی و پاکستان و اندونزی هر کدام با ۱۷ دانشگاه، تونس و مراکش هر کدام با ۸ دانشگاه، نیجریه و الجزایر هر کدام با ۷ دانشگاه، قطر و امارات متحده عربی هر کدام با چهار دانشگاه، لبنان و اردن هر کدام سه دانشگاه، بنگلادش، قزاقستان و عراق هر کدام با دو دانشگاه و سایر کشورهای اوگاندا، عمان، کامرون، کویت، برونئی، سنگال و سودان هر کدام با یک دانشگاه در این رتبه‌بندی قرار گرفته‌اند.

در میان دانشگاه‌های برتر کشورهای اسلامی، عربستان سعودی در رتبه ۸۱، مالزی در بازه ۳۵۰-۳۰۱، مصر در بازه ۴۵۰-۴۰۱، ترکیه در بازه ۵۰۰-۴۵۱، لبنان و پاکستان و ایران ۶۰۰-۵۰۱ و قطر و تونس در بازه ۷۰۰-۶۰۱ بهترین رتبه جهانی را کسب نموده‌اند.

در مجموع تنها ۷ دانشگاه از میان کشورهای اسلامی دارای رتبه زیر ۵۰۰ بوده‌اند. این در حالی است که طبق برنامه ۱۰ ساله علم، نوآوری و فناوری کشورهای اسلامی عضو (OIC مصوب ۲۰۱۷ در قزاقستان) لازم است تا سال ۲۰۲۶، تعداد ۵۰ دانشگاه از کشورهای اسلامی در میان ۵۰۰ دانشگاه برتر دنیا قرار گیرند. به همین دلیل باید تلاش‌های جدی همراه با تهیه برنامه راهبری و نقشه راه مناسب توسط دانشگاه‌های این کشورها صورت گرفته تا علاوه بر افزایش تعداد دانشگاه‌ها رتبه و جایگاه مناسب را در سطح بین‌المللی کسب نمایند.

جمهوری اسلامی ایران پیش‌تاز رشد تولید علم حوزه فنی و مهندسی دنیا شد - ایران رتبه ۱۱ تولید علم فنی مهندسی دنیا را کسب کرد - کسب رتبه ۴ کیفیت علم فنی و مهندسی دنیا

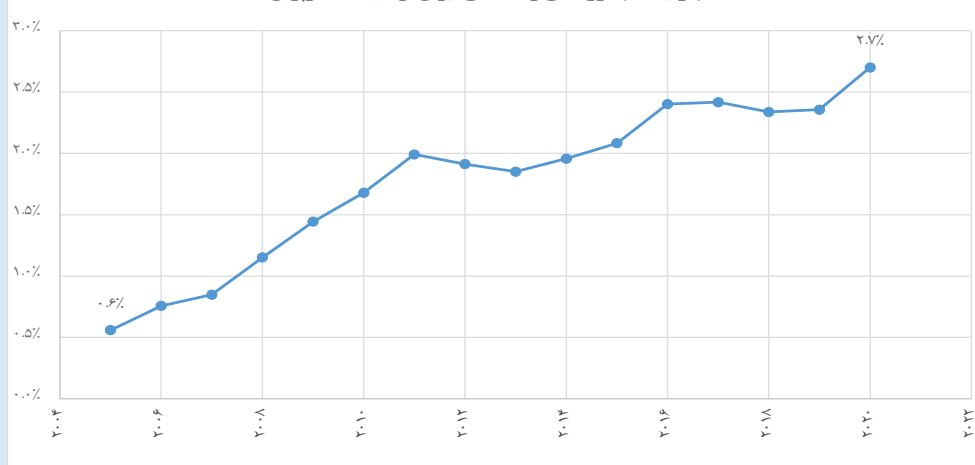
هر چند سال ۲۰۲۰ میلادی تمام شده است، اما تولید علم این سال هنوز کامل نشده است. با این وجود، بر اساس پایگاه استنادی اسکوپوس و با مقایسه این سال با تولید علم صورت گرفته با سال ۲۰۱۹ مشاهده می‌شود که جمهوری اسلامی ایران در حوزه فنی و مهندسی پیش‌تاز رشد کمیت علم در بین ۲۵ قدرت علمی دنیا شده است.

طبق اطلاعات پایگاه استنادی اسکوپوس، در سال ۲۰۲۰ رتبه کمیت تولید علم ایران در حوزه فنی و مهندسی به ۱۱ دنیا ارتقا پیدا کرده است. بر اساس کیفیت علم تولید شده در حوزه فنی و مهندسی، ایران در سال ۲۰۲۰ تاکنون موفق شده رتبه ۴ دنیا را در اختیار بگیرد و با مقایسه استناد نرمال

۱,۷٪ درصد بود. این رقم در سال ۲۰۱۴ به ۲٪ و در سال ۲۰۱۷ به ۲,۴٪ رسید. در سال ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹ نیز سهم ایران تقریباً به همین صورت بود. سهم ایران از کل تولید علم دنیا در سال ۲۰۲۰ حدود ۱,۹۸ درصد می‌باشد.

شده در این سال با سال ۲۰۱۹، ایران با حدود ۱۳٪ رشد رتبه چهارم دنیا از لحاظ میزان رشد کیفیت علم در حوزه فنی و مهندسی را کسب کرده است. در حال حاضر در سال ۲۰۲۰، سهم ایران از علم فنی و مهندسی دنیا حدود ۲,۷٪ است. در سال ۲۰۱۰ سهم ایران

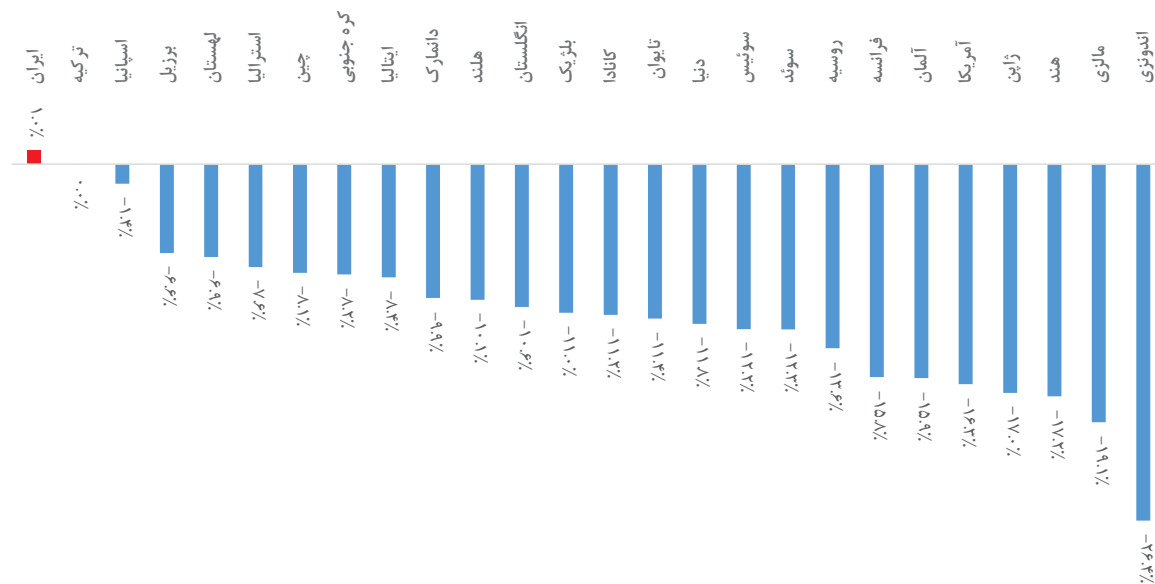
سهم تولید علم حوزه فنی و مهندسی ایران از دنیا - اسکوپوس

اسلامی ایران است. رشد ایران در سال ۲۰۲۰ در مقایسه با سال ۲۰۱۹ حدود ۱٪ است.

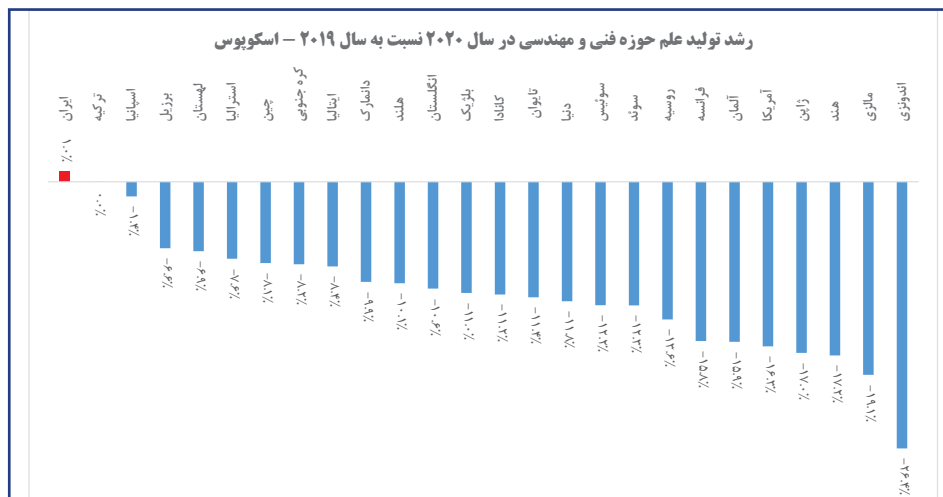
تنها کشوری که در بین ۲۵ کشور برتر دنیا در سال ۲۰۲۰ در مقایسه با سال ۲۰۱۹ رشد مثبتی دارد جمهوری

رشد تولید علم حوزه فنی و مهندسی در سال ۲۰۲۰ نسبت به سال ۲۰۱۹ - اسکوپوس

رتبه تولید علم ایران در سال ۲۰۲۰ در حوزه فنی و مهندسی طبق اطلاعات اسکوپوس به ۱۱ رسیده است. در سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۹ رتبه ایران بر اساس تعداد مقالات در پایگاه اسکوپوس ۱۲ بود. در فاصله سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۵ رتبه ایران از ۱۵ به ۱۴ ارتقا پیدا کرد. این در حالی است که در سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۷ رتبه ایران ۲۲ دنیا بود.

براساس پایگاه استنادی اسکوپوس، از ابتدای سال ۲۰۲۰ تاکنون تولید علم فنی و مهندسی کشور ۲۵۷۳۶ مدرک است. اطلاعات سال ۲۰۲۰ هنوز تکمیل نشده است و با گذشت زمان اطلاعات این سال نه فقط برای ایران بلکه برای کل دنیا تکمیل خواهد شد. در سال ۲۰۱۹ تولید علم ایران ۲۵۴۷۸ مورد بود. در سال ۲۰۱۵ این رقم ۱۷۶۳۹ مورد و در سال ۲۰۱۰ این رقم ۱۱۶۷۱ مورد بود.

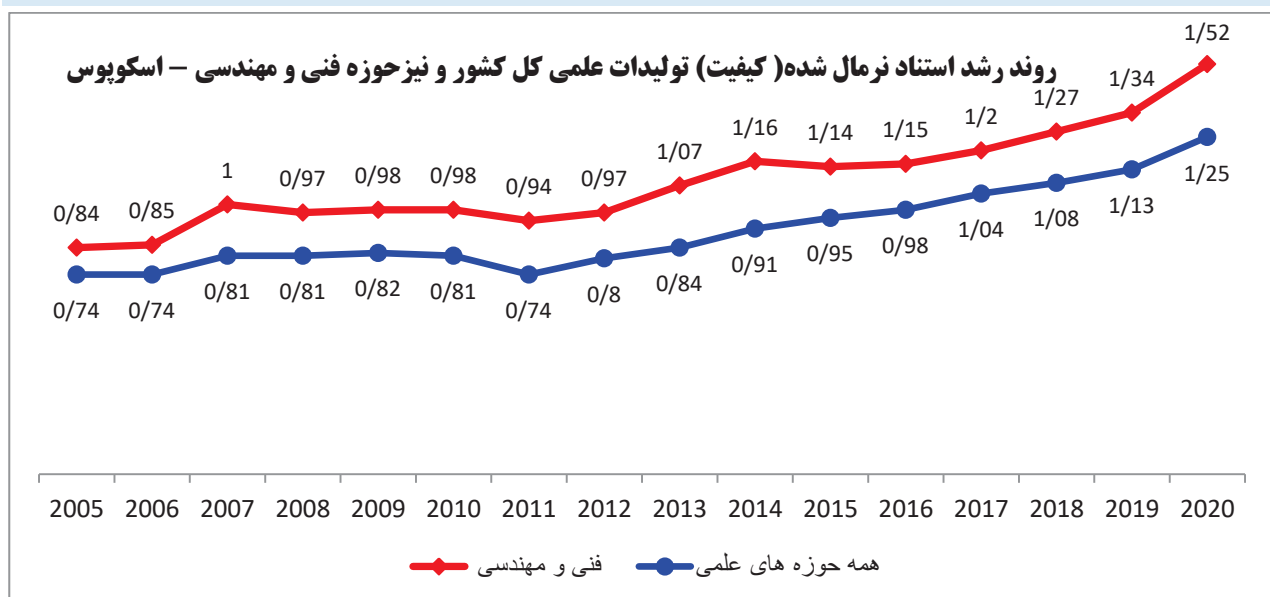

کیفیت انتشارات علمی حوزه فنی و مهندسی

با استفاده از شاخص استناد نرمال شده بر اساس رشته‌های موضوعی (Field Weighted Citation Impact) در پایگاه اسکوپوس، ۲۵ کشور برتری که بیشترین کمیت علم دنیا در سال‌های اخیر را تولید کرده‌اند مورد بررسی قرار داده شد. شمارش استنادها به صورت خام نمی‌تواند به خوبی بیانگر کیفیت علم یک کشور باشد. علت این امر را باید در تفاوت تعداد استنادهای دریافتی در رشته‌های مختلف جستجو کرد. مثلاً در حوزه‌های پزشکی در مقایسه با حوزه‌های مانند ریاضیات مقالات استنادهای بیشتری دریافت می‌کنند، بنابراین قبل از مقایسه استنادها، آنها نرمال سازی می‌شوند. برای نرمال سازی، استنادهای هر مقاله به متوسط تعداد استنادهای دریافتی بر اساس رشته و سال مقاله تقسیم می‌شود.

بر اساس شاخص استناد نرمال شده (Field-Weighted Citation Impact) در پایگاه اسکوپوس، مقالات پژوهشگران ایران در حوزه موضوعی فنی و مهندسی در سال ۲۰۰۵ حدود

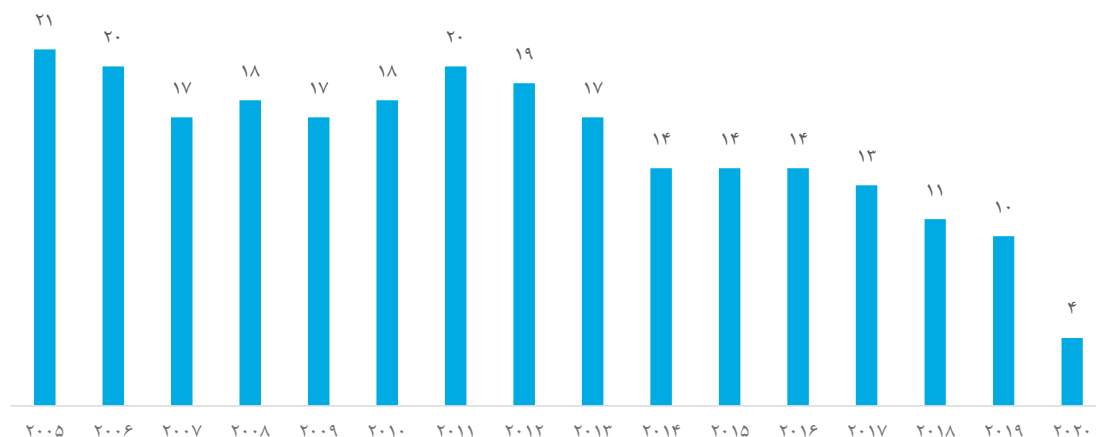
۰,۸۴ بود و این یعنی اثر گذاری یافته‌های علمی حدود ۱۶ درصد کمتر از متوسط بین‌المللی بود در حالی که این رقم در سال ۲۰۱۹ به ۱,۳۴ رسیده است که یعنی مقالات ایران ۳۴٪ بیش از متوسط بین‌المللی استناد دریافت می‌کنند. در سال ۲۰۲۰ میزان استناد نرمال شده کشور در حوزه فنی و مهندسی به ۱,۵۲ افزایش یافته و این بدان معناست که کیفیت علمی کارهای انجام شده در حوزه فنی و مهندسی ۵۲ درصد بیش از متوسط جهانی بوده است. این امر حاکی از توجه بیشتر پژوهشگران به بعد کیفی انتشارات علمی می‌باشد. میزان استناد نرمال شده کل انتشارات علمی کشور در سال ۲۰۲۰ حدود ۱,۲۵ می‌باشد و این به معنای موثرتر بودن حوزه فنی و مهندسی در کیفیت تولیدات علمی کشور می‌باشد. بررسی‌ها نشان می‌دهد که میزان استناد نرمال شده در حوزه فنی و مهندسی در تمام طول سال‌های مورد مطالعه بیش از استناد نرمال شده (کیفیت) کل کشور بوده است.

سال ۲۰۱۹ نیز رتبه ایران از این لحاظ ۱۰ و در سال ۲۰۲۰ رتبه چهارم دنیا را بدست آورده است.

جمهوری اسلامی ایران در حوزه فنی و مهندسی بر اساس استناد نرمال شده کیفیت تولید علم ایران در سال ۲۰۰۵ رتبه ۲۱ دنیا را داشت. در سال ۲۰۱۰ رتبه ایران در این حوزه به ۱۸ ارتقا یافت و در سال ۲۰۱۷ به ۱۳ رسید. در

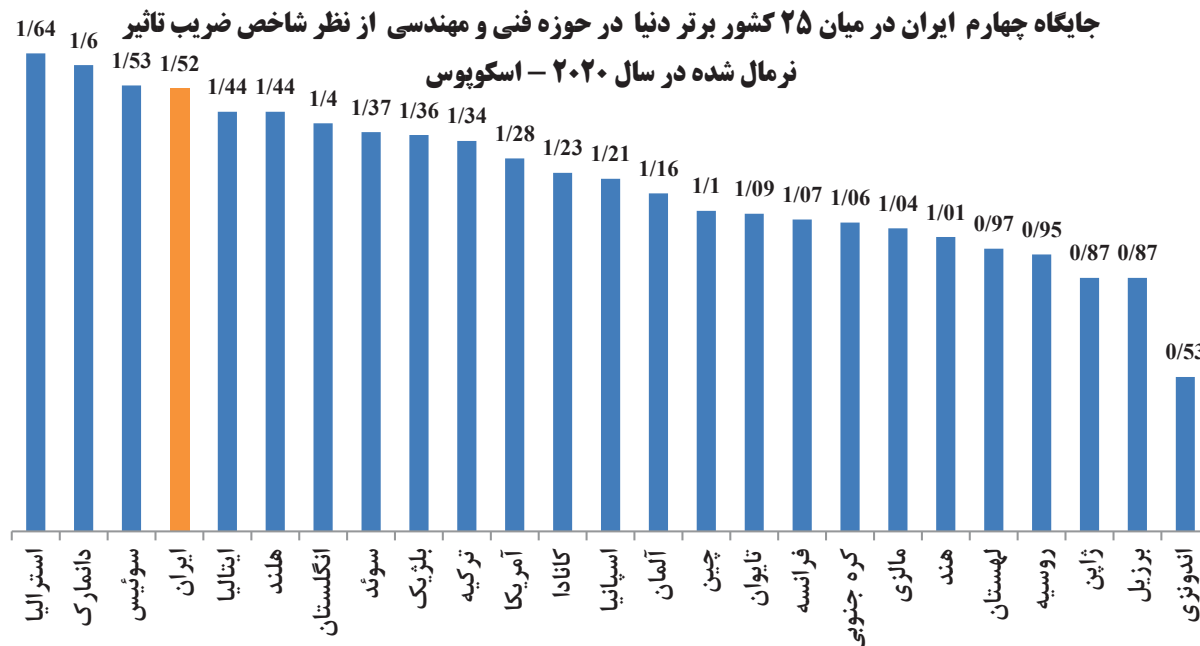
رتبه کیفیت علم حوزه فنی و مهندسی ایران براساس استناد نرمال شده - اسکوپوس

ضریب استناد نرمال شده ۱,۵۲، رتبه ۴ را در میان کشورهای برتر دنیا کسب نموده است. کشورهای استرالیا با استناد نرمال شده ۱,۶۴، دانمارک با ۱,۶ و سوئیس با ۱,۵۳ در جایگاه اول الی سوم قرار دارند.

بر این اساس، مشاهده می‌شود که کیفیت یافته‌های علمی انتشار یافته در سطح بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران به سرعت در حال رشد است، اما به هر ترتیب کشور نیازمند به تقویت خود در حوزه مرجعیت علمی است. به طور خاص، ایران در حوزه فنی و مهندسی در سال ۲۰۲۰ با

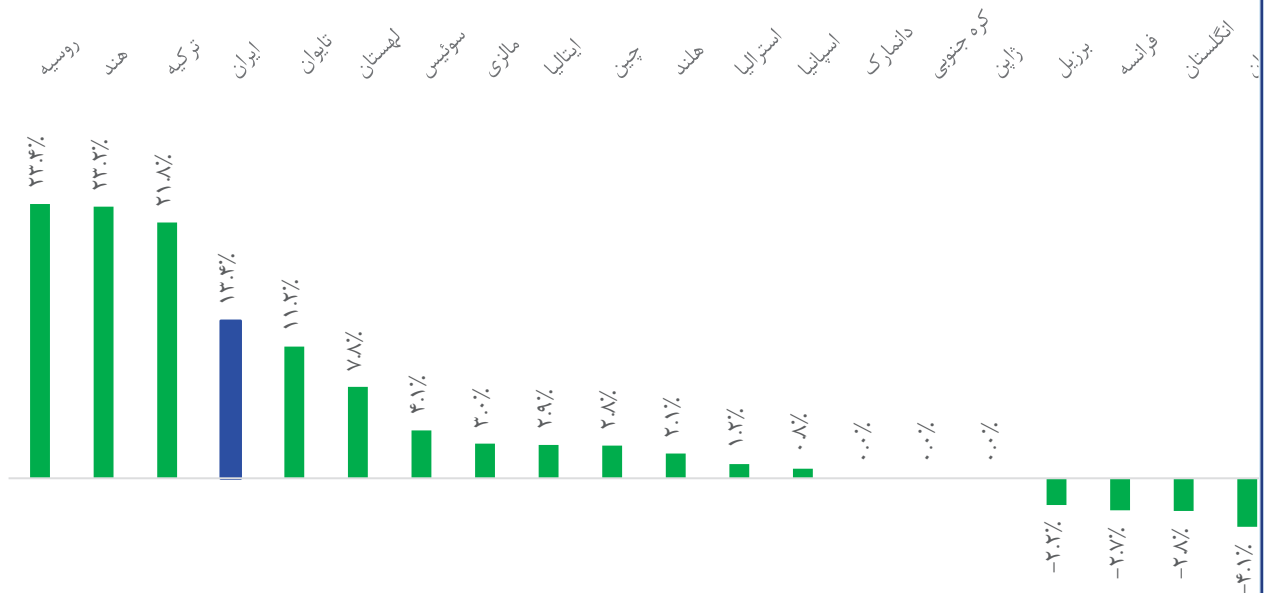
جایگاه چهارم ایران در میان ۲۵ کشور برتر دنیا در حوزه فنی و مهندسی از نظر شاخص ضریب تاثیر نرمال شده در سال ۲۰۲۰ - اسکوپوس

ایران در جایگاه چهارم دنیا قرار می‌گیرد. کشورهای روسیه، هند و ترکیه در سال ۲۰۲۰ نسبت به سال ۲۰۱۹ هر کدام ۲۳٪، ۲۳٪ و ۲۲٪ رشد داشته‌اند.

بررسی‌های بیشتر نشان می‌دهد که ایران همچنین از نظر میزان رشد استناد نرمال شده و در واقع رشد کیفیت علم در حوزه فنی و مهندسی در سال ۲۰۲۰ در مقایسه با سال ۲۰۱۹ حدود ۱۳٪ رشد داشته است و از این نظر نیز

استنادهای نرمال شده حوزه فنی و مهندسی ایران در سال ۲۰۲۰ نسبت به سال ۲۰۱۹ – اسکوپوس

رهبری است. کسب مرجعیت علم بین‌الملل با تکیه صرف بر افزایش کمیت تولید علم حاصل نمی‌شود. در این سند بر سایر جنبه‌های تولید علم از جمله اثرگذاری اقتصادی و اجتماعی، دیپلماسی علمی و همچنین کسب مرجعیت علمی نیز تاکید شده است.

هر چند رشد کمیت تولید علم یکی از شاخص‌های با اهمیت برای توسعه علمی کشور محسوب می‌شود، اما هدایت علم به سمت رفع نیازهای کشور مهم‌ترین دغدغه فعلی کشور است. مرجعیت علم بین‌الملل اولین بند از سند سیاست‌های کلان علم و فناوری ابلاغی توسط مقام معظم

اکرم فتحیان

عضو هیأت علمی
مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری
fathian@ricest.ac.ir

ایجاد پایگاه جامع میراث مکتوب علوم و فنون در مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری

مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری (رایسست) نیز در راستای تحقق اهداف متعالی و انجام رسالت خود در حمایت از آموزش و پژوهش و ایجاد دسترسی به جامع‌ترین منابع اطلاعاتی علمی و فنی و همچنین گزینش، تهیه و سازماندهی دانش مکتوب داخلی و منطقه‌ای در حوزه علوم و فنون، اقدام به خریداری مجموعه میکروفیش‌های مربوط به نسخ خطی متعلق به کتابخانه بریتانیا نموده است. مجموعه نسخه‌های خطی عربی کتابخانه بریتانیا در سطح جهان به عنوان یکی از بزرگترین و بهترین مجموعه‌ها در اروپا و آمریکای شمالی مشهور است. گنجینه‌های متعدد

یکی از مهمترین فرصت‌های ایجاد شده توسط فناوری‌های اطلاعاتی، ذخیره‌سازی و محافظت از میراث مکتوب گذشتگان از طریق دیجیتال‌سازی آن‌ها و طراحی کتابخانه‌های دیجیتال و پایگاه‌های اطلاعاتی به منظور جستجو، بازیابی و اشاعه این مجموعه است. نمونه‌ای دیگر از کاربردهای فناوری در دسترس‌پذیری نسخ خطی، استفاده از استانداردهای فراداده‌ای مانند هسته دوبلین، متس، و مودس برای توصیف و سازماندهی این منابع با استفاده از عناصر فراداده‌ای شامل عنوان، نویسنده، موضوع، تاریخ نگارش، مشخصات ظاهری، ویژگی‌های حقوقی و ... است.

ضرورت تنظیم، پردازش، دسترس‌پذیری و اشاعه چنین مجموعه ارزشمندی از میکروفیش‌های مربوط به میراث مکتوب برای متخصصان و پژوهشگران، به ویژه با عنایت به اهداف و چشم‌انداز مرکز منطقه‌ای در تأمین منابع اطلاعاتی متنوع در سطح کشور و منطقه به ویژه در حوزه علوم و فنون، سبب شکل‌گیری این طرح و ایجاد پایگاه اطلاعاتی جامعی در این زمینه شد.

با توجه به تأکید مرکز منطقه‌ای بر حوزه‌های علوم و فنون، و به منظور هماهنگی و همسویی موضوعی با اهداف این مرکز، و ایجاد ارزش افزوده علمی و اطلاعاتی برای آن، در مرحله اول، ایجاد «پایگاه جامع میراث مکتوب علوم و فنون» (پایگاه اختصاصی علوم و فنون) مورد تأیید و تصویب قرار گرفت. طراحی چنین پایگاهی مستلزم شناسایی ویژگی‌ها و عناصر فراداده‌ای استاندارد برای سازماندهی نسخ خطی است. بنابراین با توجه به اهمیت راهبردی این پایگاه، ضرورت داشت که شناسایی عناصر فراداده‌ای مورد نیاز و همچنین فرآیند طراحی و پیاده‌سازی آن، در قالب طرحی مورد بررسی قرار گیرد. این طرح هم اکنون در قالب واحدهای عملیاتی زیر در مرکز منطقه‌ای در حال انجام است:

و هم کاربرد آن گسترش یافته است؛ امروزه رتبه‌بندی‌ها برای طیف وسیعی از دانش‌آموزان و اعضای هیئت علمی تا مدیران آموزش عالی در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌ها کاربرد دارد (جونز، ۲۰۱۸). رتبه‌بندی دانشگاه‌ها به حدی از اهمیت و اعتبار رسیده است که نه تنها تصویری از آموزش عالی را شکل می‌دهد، بلکه خود آموزش عالی را نیز شکل می‌دهد (سلتن و دیگران، ۲۰۱۹) و در نوع خود به یک صنعت تبدیل شده‌اند (دسدان، ونلاره، ژیوالژویج، ۲۰۲۰).

نظام‌های رتبه‌بندی زیادی در سراسر جهان به رتبه‌بندی ملی و بین‌المللی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی می‌پردازند که هر یک از آنها دارای شاخص‌های رتبه‌بندی مشابه یا متفاوت از یکدیگرند. طی سال‌های اخیر رتبه‌بندی‌ها، توجه بسیاری از محققان و مسئولان آموزش عالی کشورها را به خود جلب کرده است و علیرغم اینکه مورد انتقادات زیادی قرار گرفته‌اند، اما همچنان در حوزه آموزش عالی بسیار تأثیرگذار هستند (لیم، ۲۰۱۸). بر این

و منحصر به فردی که در آن موجود است و وسعت دامنه موضوعی آن، این مجموعه را به یکی از مهمترین مجموعه‌های میراث مکتوب در حوزه تمدن اسلام در جهان تبدیل کرده است. این مجموعه در بردارنده میراث مکتوب ایرانی-اسلامی در بیش از ۳۰ حوزه موضوعی مختلف به زبان عربی شامل حوزه‌های کلیات (مانند دایره‌المعارف‌ها، اصطلاحنامه‌ها، و فرهنگ‌ها)، علوم و معارف اسلام (قرآن، حدیث، فقه، کلام، الهیات)، علوم انسانی (ادبیات، تاریخ، جامعه‌شناسی)، علوم و فنون (طب، ریاضیات، هیأت و نجوم، علم الحیل/مکانیک) و ... است.

اهمیت این منابع و منحصر به فرد بودن آن، هم به لحاظ کمی و هم به لحاظ کیفی قابل توجه است؛ زیرا از نظر کمی، با دارا بودن بیش از چهار و نیم میلیون صفحه نسخ خطی (به صورت میکروفیش)، حجم زیادی از منابع را پوشش می‌دهد، و از نظر کیفی نیز با بیش از ۳۰ موضوع متنوع، حوزه‌های مختلفی از متن قرآن مجید و معارف اسلام تا علوم غریبه را در بر می‌گیرد. این مجموعه از میکروفیش‌ها، زمینه ایجاد پایگاه جامع میراث مکتوب علوم و فنون در مرکز منطقه‌ای را فراهم نمود. با توجه به اهداف بلند این پروژه در ایجاد پایگاه جامع، ضرورت ارتباط و تعامل با مجموعه‌داران نسخ خطی داخل و خارج از کشور و تهیه منابع موضوعی مشابه با همکاری ایشان مطرح می‌شود و یکی از شاخص‌های این طرح، گسترش و تسری به حوزه‌های مختلف میراث مکتوب ایرانی-اسلامی است.

صدای منتقدان رتبه‌بندی

دکتر فروغ رحیمی

عضو هیات علمی گروه پژوهشی مدیریت اطلاعات
frahimi@ricest.ac.ir

ارزیابی عملکرد دانشگاه‌ها در چند سال اخیر توجه زیادی را به خود جلب کرده است. اینگونه ارزیابی‌ها که عمدتاً به شکل فهرستی از دانشگاه‌ها در مقایسه با یکدیگر ارائه می‌شود، جایگاه هر دانشگاه را بر اساس عملکرد آن دانشگاه در زمینه‌های مختلف نشان می‌دهد.

در ابتدای شکل‌گیری رتبه‌بندی دانشگاه‌ها، جامعه هدف، اغلب افراد عامی بودند، مانند دانش‌آموزان که در انتخاب رشته از رتبه‌بندی‌ها کمک می‌گرفتند. اما در سال‌های اخیر، هم تعداد رتبه‌بندی دانشگاه‌ها افزایش یافته

اساس، آگاهی در خصوص رتبه‌بندی‌ها با استفاده از نظرات منتقدان می‌تواند بسیار جالب توجه باشد.

ضعف‌های رتبه‌بندی‌ها: صداهای منتقدان

حامیان رتبه‌بندی معتقدند نقدهای وارد شده به رتبه‌بندی، به طور عمده بر اشکالات روش‌شناختی رتبه‌بندی تاکید دارند و به عقیده آنها این اشکالات نتیجه محدودیت‌های اجتناب‌ناپذیر شاخص‌ها می‌باشند که می‌توان به حل آنها با توجه به پیشرفت‌های آینده امید داشت. بر خلاف آنها، منتقدان می‌گویند که محدودیت‌های رتبه‌بندی - صرف‌نظر از اینکه به طور مفهومی مدنظر باشند، یا در نتیجه گرایش‌های فکری ناآگاهانه، پیامدهای ناخواسته یا تفاوت‌های روش‌شناختی به وجود آمده یا دلایل دیگر - عمدتاً به تأثیرات نامطلوب منجر می‌شوند. انتقادهایی که بر رتبه‌بندی‌ها وارد است در دو دسته کلی قرار می‌گیرند:

- آیا شاخص‌هایی که برای محاسبه رتبه دانشگاه مورد استفاده قرار می‌گیرند، واقعا سنج‌های خوب و مناسب برای نشان دادن کیفیت دانشگاه هستند. زیرا بعضاً استدلال می‌شود که شاخص‌های رتبه‌بندی بازتاب درستی از ویژگی‌هایی نیستند که یک دانشگاه خوب را تشکیل می‌دهد (بیلوت و همکاران، ۲۰۱۰؛ هانگ^۱، ۲۰۱۲ نقل در سلتن و دیگران، ۲۰۱۹).

- انتقاد بعدی به روش رتبه‌بندی‌ها و به وزن‌هایی که به شاخص‌های رتبه‌بندی اختصاص می‌یابد برمی‌گردد. وزن‌هایی که به شاخص‌ها داده میشود بر اساس نظرات افراد طراح رتبه‌بندی است. این در حالی است که مطالعات نشان می‌دهند که کوچکترین تغییرات در وزن‌های شاخص‌ها منجر به تغییرات بزرگی در رتبه‌بندی می‌شود و می‌تواند جایگاه دانشگاه‌ها را تا حد زیادی تغییر دهد. از این‌رو، رتبه یک دانشگاه تا حد زیادی تحت تأثیر تصمیم‌های طراحان رتبه‌بندی است (دهون، مک کتی، و وردی^۲، ۲۰۱۰؛ سینسانا^۳، ۲۰۱۴؛ مارگینسون^۴، ۲۰۰۸ نقل در سلتن و دیگران، ۲۰۱۹). همچنین استراتژی نرمال‌سازی شاخص‌ها که برای رتبه‌بندی استفاده می‌شود می‌تواند بر جایگاه هر دانشگاه در رتبه‌بندی تأثیرگذار باشد (موئد، ۲۰۱۷ نقل در سلتن و دیگران، ۲۰۱۹). بنابراین نرمال‌سازی، در کنار تعیین وزن شاخص‌ها سبب می‌شود که طراحان رتبه‌بندی مستقیماً بر نتایج رتبه‌بندی تأثیر بگذارند و همچنین شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد که نواقص بسیاری در مجموعه داده‌های رتبه‌بندی وجود دارد و داده‌ها تا حد زیادی اشتباه

1. Huang
2. Dehon, McCathie, & Verard
3. Saisana
4. Marginson

هستند (ون ران، ۲۰۰۵ نقل در سلتن و دیگران، ۲۰۱۹). علاوه بر این، محققان استدلال می‌کنند که رتبه‌بندی‌ها می‌توانند به یک «پیشگویی خودرضایت بخش^۵» تبدیل شوند، یک رتبه خوب در رتبه‌بندی انتظاراتی را برای دانشگاه ایجاد می‌کند و این باعث می‌شود که دانشگاه در صدر رتبه‌بندی باقی بماند؛ رتبه قبلی دانشگاه بر روی نظرسنجی‌هایی که رتبه‌های آینده دانشگاه را تعیین می‌کنند، تأثیر می‌گذارند و تصمیم‌های مالی دانشگاه را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد و به نحوی سبب می‌شوند که دانشگاه فعالیت‌های خود را با معیارهای رتبه‌بندی مطابقت دهد (اسپلاند و سادر^۶، ۲۰۰۷؛ مارگینسون، ۲۰۰۸ نقل در سلتن و دیگران، ۲۰۱۹).

در ادامه به برخی از انتقادهای به صورت مجزا و مختصر اشاره می‌شود:

۱. دور باطل و رشد تحریف

این انتقاد به سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی دانشگاه‌ها بر اساس شاخص‌های از پیش تعیین شده رتبه‌بندی اشاره دارد که در بعضی مواقع دانشگاه‌ها را از مأموریت‌ها و اهداف اصلی آنها دور می‌کند. بدین معنا که بازیگران سیستم تلاش می‌کنند بر اساس شاخص‌ها به موفقیت برسند.

۲. اشکالات فراگیر داده و شاخص‌ها

بسیاری از داده‌های رتبه‌بندی از طریق نظرسنجی کارشناسان و خوداظهاری دانشگاه‌ها به دست می‌آید، از این رو احتمال اشتباه و یا اعمال نظر شخصی در آنها بسیار زیاد است، از سوی دیگر قدرت اجتماعی - سیاسی شاخص‌ها به طور اخص و رتبه‌بندی‌ها به صورت کلی، در بعضی مواقع موجب تقلب در تولید داده‌ها می‌شود.

به‌علاوه چون موسسات رتبه‌بندی اغلب روش خود را تغییر می‌دهند، ممکن است رتبه یک دانشگاه و یا دانشکده بدون تغییر شرایط، تغییر کند و این مسئله سبب حساسیت شود.

۳. امپریالیسم رتبه‌بندی

رتبه‌بندی‌ها به طور نظام‌مند به دانشگاه‌های کشورهای خاص علاقه‌مند هستند و بدین صورت به تبلیغ آنها به عنوان الگویی برای دانشگاه‌های دیگر کشورها می‌پردازند. این امر غالباً از طریق بازتولید ایدئولوژی‌های ملی در رتبه‌بندی صورت می‌پذیرد (دیم، لوکاس و موک، ۲۰۰۹).

- تعصب نسبت به زبان انگلیسی در بسیاری از رتبه‌بندی‌های بین‌المللی به تبعیض در مورد کیفیت کار و عدم آگاهی از آثار دانشگاهی به زبان‌های غیر انگلیسی در کشورهایی که از غلبه زبان بین‌المللی پیروی نمی‌کنند، می‌انجامد (سلمی و سایوران، ۲۰۰۷).

5. self-fulfilling prophecy
6. Espeland & Sauder

به خطر می‌افتد: تقویت شهرت دانشگاه‌های قدیمی در رتبه‌بندی و تشویق دستاوردهای گذشته بیش از دستاوردهای کنونی (آلبچ^{۱۰}، ۲۰۰۶)، ترغیب مؤسسات آموزش عالی به استفاده از راهکارهایی برای حفظ یا ارتقاء رتبه که در برخی موارد از کیفیت می‌کاهد (بودن^{۱۱}، ۲۰۰۰) و ... همگی شایسته سالاری را تحت الشعاع قرار می‌دهند.

مانده سخن ...

از آنجایی که در روش‌های مختلف رتبه‌بندی تاکید بر ارتقای آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها است، در صورتی که در مقیاس کشوری، منطقه‌ای و جهانی، برنامه آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها به بهبود رتبه علمی آنها منجر گردد، عملاً در چارچوب یک رقابت علمی-آموزشی-پژوهشی سالم، ارتقای مرحله به مرحله دانشگاه‌ها تامین خواهد شد.

10. Altbach
11. Boeden

در سالروز شهادت سردار دل‌ها، شهید سپید قاسم سلیمانی و به مناسبت گرامیداشت یاد و خاطره این شهید بزرگوار، اتاق مانیتورینگ مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام، به نام این شهید بزرگوار نام‌گذاری شد.

مراسم افتتاحیه در ۱۵ دی ماه ۹۹ با حضور ریاست مرکز منطقه‌ای و ISC، دکتر محمدجواد دهقانی، در اداره حراست برگزار گردید.

- کشورهایی که سیستم آموزش عالی ملی آنها دارای پیکرهای متفاوت می‌باشد، به سوی تقلید از کشورهای که خاستگاه تولید رتبه‌بندی‌ها بوده‌اند، سوق داده می‌شوند (تیکلر، ۲۰۰۷).

۴. تعصبات پیکری رتبه‌بندی

رتبه‌بندی‌ها نسبت به تفاوت‌های موجود در آموزش عالی منصفانه عمل نمی‌کنند، این تبعیض در رتبه‌بندی مؤسسات آموزش عالی که نقش‌هایی متفاوت نسبت به دانشگاه‌های پژوهش‌محور دارند بسیار دیده می‌شود. بر این اساس، رتبه‌بندی‌ها باعث ایجاد تعادل کافی بین آموزش و پژوهش نمی‌شوند؛ ولی در اکثر موارد چنین استنباط می‌کنند که پژوهش خوب به آموزش خوب منتهی می‌شود.

به صورت کلی رتبه‌بندی‌ها تفاوت‌های افقی را از بین برده و تنوع وظایف (پرو، ۲۰۰۷) و متناسب بودن با هدف را در نظر نمی‌گیرند. همچنین مؤسسات کوچک را نادیده گرفته و یا در وضع نامطلوبی قرار می‌دهند و در مورد علوم انسانی و علوم اجتماعی تبعیض قائل می‌شوند.

۵. تحسین و ترغیب برای حرکت به سمت متمرکزسازی منابع و کیفیت

رتبه‌بندی‌ها ظاهراً بر این اساس استوارند که تمرکز زیاد منابع در برخی مؤسسات، سودمند است و محیط‌های آموزشی و پژوهشی همگن (به عنوان مثال، ورود گزینشی دانشجویان بسیار هم سطح) مطلوب است. از این رو، رتبه‌بندی‌ها به تشویق سرمایه‌گذاری بر روی تعداد کمی از دانشگاه‌های برجسته می‌پردازند و محققان برجسته را به جابجایی و رفتن به مؤسساتی که محققان یا واحدهای برجسته‌ای را در خود جای داده‌اند، ترغیب می‌کنند. در نهایت، رتبه‌بندی‌ها بر این فرض استوارند که تنوع میان مؤسسات، مطلوب و تنوع درون مؤسسه‌ای مخرب است.

۶. تقویت حرکت به سمت سیستم‌های شدیداً طبقاتی

رتبه‌بندی‌ها اختلافات عمودی را پررنگ و بلکه تنوعات افقی را سست و در صورت امکان حذف می‌نمایند و تحقق این امر با تقویت منابع در تعداد کمی از مؤسسات برجسته، قرار دادن تازه واردها در ردیف بازنده‌ها، تقویت سازوکاری که در آن، مقام در پی مقام به دست می‌آید و توجه به «اثر متیو»^۷ و «احیاء شهرت»^۸ در تخصیص منابع و ... تحقق می‌یابد.

۷. رتبه‌بندی‌ها به تضعیف شایسته سالاری می‌انجامد

بسیاری از کارشناسان متقاعد شده‌اند که رتبه‌بندی‌ها به تضعیف شایسته سالاری می‌انجامد (کلارک^۹، ۲۰۰۷) و از این رو دستیابی به کیفیت که آرزوی دیرینی به‌شمار می‌رود

7. Matthew Effect
8. Reputational Recycling
9. Clarke

توقف روند افزایشی رشد روزانه شیوع بیماری در کشور کاهش ۵۰ درصدی میزان متوسط رشد روزانه فوتی

سرپرست ISC گفت: بررسی‌ها نشان می‌دهد خوشبختانه روند افزایشی میزان متوسط نرخ روزانه بهبودی کشور نیز ادامه یافته به طوری که از ۰,۵۵ درصد در شهریور ماه به ۰,۶۵ درصد در مهر ماه، به ۰,۹۹ درصد در آبان ماه و در آذر ماه به ۱,۳۷ درصد رسیده است. همچنین روند افزایشی میزان متوسط نرخ روزانه فوتی کشور نیز به طول قابل ملاحظه‌ای کاهش و به ۰,۶۷ درصد یعنی نصف این میزان در آبان ماه کاهش یافته است. جهت اطلاع میزان متوسط نرخ روزانه فوتی در شهریور ماه ۰,۶ درصد، در مهر ۰,۸۳ درصد و در آبان ۱,۱۳ درصد بود.

بدین ترتیب ایران در آذرماه با میزان متوسط نرخ روزانه فوتی ۰,۶۷ درصد در میان کشورهای هم‌زمان (۱۳ کشوری که انتشار بیماری در آنها تقریباً به طور هم‌زمان پدید آمد: چین، روسیه، ترکیه، برزیل، اسپانیا، آمریکا، فرانسه، ایران، کانادا، انگلیس، آلمان، پاکستان و ایتالیا) تقریباً در انتهای جدول قرار گرفته است. ضمناً متوسط نرخ روزانه فوتی کشورهای اسپانیا ۰,۴۷ درصد، برزیل ۰,۳۵ درصد و چین صفر درصد می‌باشد. همچنین کشورهای آلمان با ۲,۱۷ درصد، ترکیه با ۱,۳۶ درصد و روسیه با ۱,۲۳ درصد میزان متوسط فوتی روزانه در صدر کشورهای هم‌زمان قرار دارند. جهت اطلاع در آبان کشورهای روسیه و فرانسه با ۱,۱۷ درصد، آلمان با ۱,۱۵ درصد و ایران با ۱,۱۳ درصد در صدر کشورها قرار داشتند. امید است تلاش و برنامه‌ریزی‌های انجام شده توسط مسئولان جهت کاهش بیشتر فوتی ادامه یابد.

سرپرست ISC گفت: نمودار ۱ روند شیوع بیماری در کشورهای هم‌زمان که تا پایان آذر ماه با جمعیت بیماران کمتر از ۲ میلیون نفر هستند را نشان می‌دهد. محور افقی بیانگر روز و در واقع آمار نشان داده شده مربوط با ۶ ماه اخیر (اول تیر الی آخر آذر ماه) و محور عمودی جمعیت بیماران می‌باشد. در نمودار ۱ این کشورها به ترتیب عبارتند از اسپانیا، آلمان، ایران، کانادا، پاکستان و چین بوده و همان طور که در نمودار مشاهده می‌شود کشور ایران در طول ۶ ماه اخیر همواره دارای روند افزایشی بدون وقفه با شیب نسبتاً ثابتی بوده و در آذر ماه (۳۰ روز انتهایی) کمی روند و شیب مربوطه تعدیل یافته است. در مقایسه با سایر کشورها ملاحظه می‌شود که روند افزایشی بدون وقفه مشابه ایران در کشور آلمان با شیب زیاد و اسپانیا نیز به همین صورت

به گزارش اداره روابط عمومی و همکاری‌های علمی بین‌المللی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، دکتر محمدجواد دهقانی سرپرست ISC گفت: اطلاعات مستخرج از سامانه نماگر کووید-۱۹ (ISC COVID-19 Visualizer) نشان می‌دهد روند افزایشی میزان متوسط رشد روزانه مبتلایان کشور که از شهریور آغاز شده و از میزان ۰,۵۹ درصد به ۰,۸۴ درصد در مهر و سپس به ۱,۴۱ درصد در آبان رسیده بود بالاخره در آذر ماه متوقف و نیز اندکی کاهش یافته و به ۱,۱۳ درصد رسیده است.

دهقانی اظهار داشت: اگر به روند افزایش جمعیت مبتلایان در چند ماه اخیر توجه شود متوجه حجم زیاد افزایشی در هر ماه نسبت به ماه قبل خواهیم شد. در حالی که میزان افزایش جمعیت بیماران در مهر ماه حدود ۱۲۰ هزار نفر (از ۴۲۵۴۸۱ نفر به ۵۴۵۲۸۶ نفر) بود، این میزان افزایش به ۲۸۰ هزار نفر در آبان (۵۴۵۲۸۶ نفر به ۸۲۸۳۲۷) و در آذر ماه این میزان به ۳۳۰ هزار نفر (از ۸۲۸۳۲۷ نفر به ۱۱۵۸۳۸۴ نفر) افزایش یافته است. بدین ترتیب در شهریور ماه به طور متوسط روزانه ۲۵۰۰ نفر، در مهر ماه بیش از ۴۵۰۰ نفر، در آبان ماه بیش از ۹۴۰۰ نفر و در آذر ماه روزانه ۱۱۰۰۰ نفر به جمع مبتلایان اضافه شده است. اگر این روند شیوع بیماری مطابق آبان ماه ادامه می‌یافت با رشد متوسط روزانه ۱,۴۱ درصد در آخر آذر ماه جمعیت مبتلایان در کشور به بیش از یک میلیون و ۳۰۰ هزار نفر رسیده بود در حالی که با توجه به برنامه‌ریزی انجام شده و محدودیت‌های اعمالی این میزان به یک میلیون و ۱۶۰ هزار نفر رسیده است.

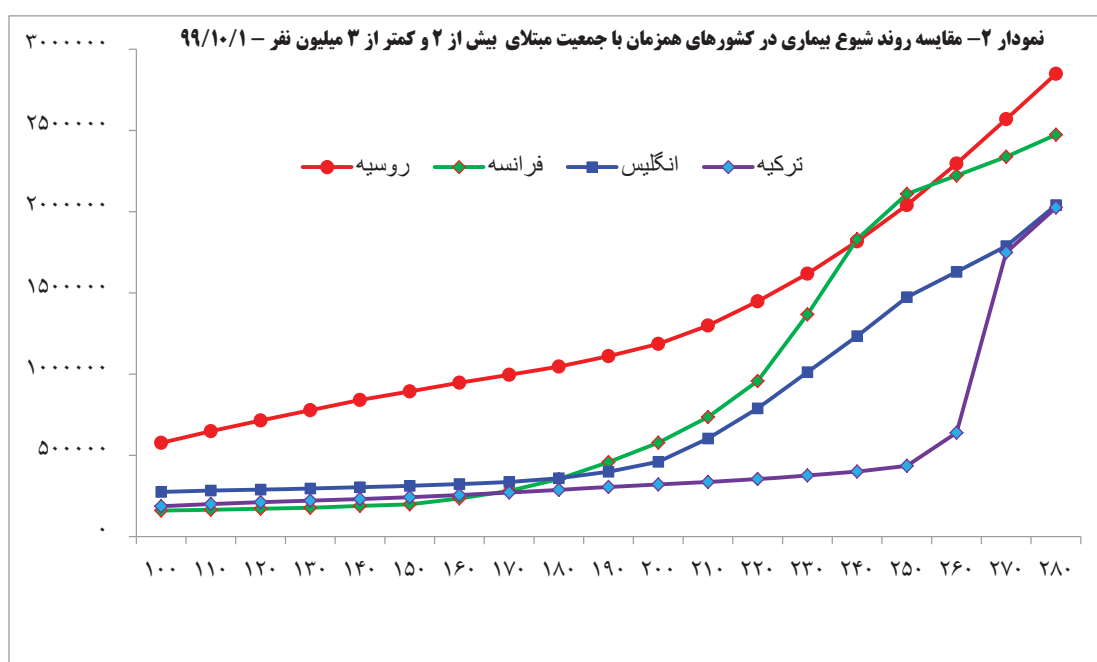
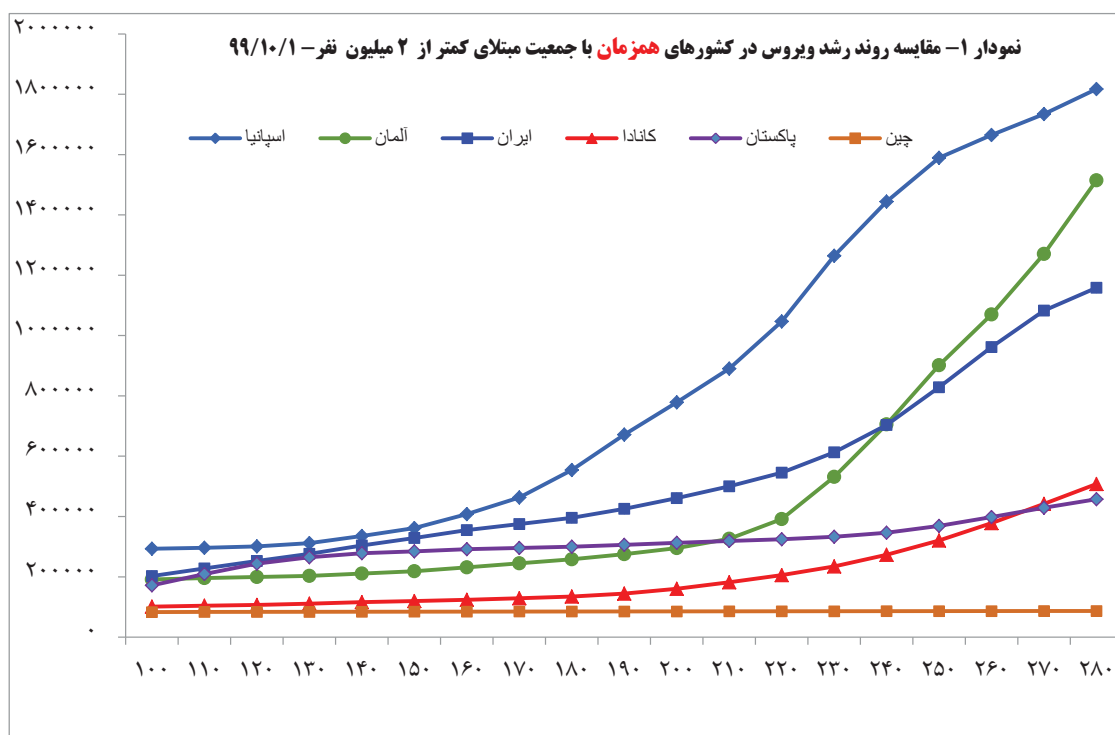
وی افزود: جهت اطلاع میزان رشد متوسط روزانه شیوع بیماری در آبان نسبت به آذر برای کشورهای آلمان از ۲,۸۳ درصد به ۱,۷۵ درصد، ایتالیا از ۳,۷۳ درصد به ۱,۲۵ درصد، انگلیس از ۲,۱۱ درصد به ۱,۱ درصد و فرانسه از ۲,۶۷ درصد به ۰,۵۴ درصد و اسپانیا از ۱,۴۱ درصد به ۰,۴۵ درصد کاهش یافته است. بنابراین عملکرد کاهشی رشد متوسط روزانه بیماری ایران از ۱,۴۱ درصد به ۱,۱۳ درصد در مقایسه این کشورها چندان رضایت بخش نبوده و نیازمند تلاش بیشتر است. ضمناً رشد متوسط روزانه شیوع بیماری در دنیا نیز از ۱,۱۲ درصد در آبان به ۰,۹۷ درصد در آذرماه کاهش یافته است.

توقف ادامه دارد. این در حالی است که برای کشور فرانسه روند شیوع بیماری از اواخر آبان و به خصوص در آذر ماه کاهش یافته است.

همانطور که از نمودار ۲ مشاهده می‌شود میزان روند شیوع بیماری در کشور ترکیه به طور ناگهانی از دهه سوم آبان شروع و در آذرماه به اوج خود می‌رسد به طوری که جمعیت بیماران این کشور در طول این زمان از محدوده ۵۰۰ هزار به بیش از ۲ میلیون نفر افزایش یافته است.

که البته در خصوص اسپانیا این روند در آذر ماه تا حدودی متوقف شده است.

در نمودار شماره ۲ روند افزایش شیوع برای کشورهای هم‌زمان با جمعیت بیمار بیش از ۲ و کمتر از ۳ میلیون نفر نشان داده شده است. این کشورها عبارت از روسیه، فرانسه، انگلیس و ترکیه بوده و همان طور که ملاحظه می‌شود در طول ۳ ماه گذشته شیب افزایش جمعیت مبتلایان برای کشور روسیه و انگلیس به صورت افزایشی بوده و روند بدون

به منظور تجزیه و تحلیل آماری و دستیابی به نتایج بهتر با استفاده از اطلاعات مستخرج از سامانه کووید-۱۹ مربوط به ۱۳ کشور هم‌زمان در طول ۹ ماه گذشته، آمار مربوطه در جدول ۱ نشان داده شده است. در این جدول میزان متوسط رشد روزانه بیماری در هر ماه محاسبه شده است. میزان نرخ رشد متوسط در واقع متوسط‌گیری متحرک بر روی بازه‌های زمانی ماهانه بوده و در نتیجه اعداد به دست آمده قابل اعتماد بوده و با مقایسه این شاخص می‌توان به عملکرد کشورها در کنترل روند انتشار بیماری و نیز مقابله با بیماری پی برد. جهت اطلاع نتایج مربوطه بر اساس رشد متوسط کشورها در ماه آخر یعنی آذر ماه به ترتیب صعودی مرتب شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود کشورهای ترکیه با ۵,۲۶ درصد، آلمان با ۱,۷۵ درصد و کانادا با ۱,۵۵

درصد بیشترین میزان نرخ متوسط رشد روزانه شیوع بیماری در آذر ماه را داشته‌اند. این در حالی است که میزان رشد متوسط روزانه شیوع بیماری در آبان نسبت به آذر برای کشورهای آلمان از ۲,۸۳ درصد به ۱,۷۵ درصد، ایتالیا از ۳,۷۳ درصد به ۱,۲۵ درصد، انگلیس از ۲,۱۱ درصد به ۱,۱ درصد و فرانسه از ۲,۶۷ درصد به ۰,۵۴ درصد و اسپانیا از ۱,۴۱ درصد به ۰,۴۵ درصد کاهش یافته است. بنابراین عملکرد کاهشی رشد متوسط روزانه بیماری ایران از ۱,۴۱ درصد به ۱,۱۳ درصد در مقایسه با این کشورها چندان رضایت‌بخش نبوده و نیازمند تلاش بیشتر است. ضمناً رشد متوسط روزانه شیوع بیماری در دنیا نیز از ۱,۱۲ درصد در آبان به ۰,۹۷ درصد در آذرماه کاهش یافته است.

جدول ۱: آمار تحلیلی سامانه نماگر کووید-۱۹ متوسط نرخ رشد روزانه شیوع بیماری (درصد) در ۹ ماه گذشته در ۱۳ کشور هم‌زمان (کشورهای هم‌زمان در شیوع بیماری)									
کشور	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر
کل دنیا	۷.۹۲	۲.۴۶	۱.۹۶	۱.۷	۱.۴۶	۱.۰۱	۰.۹۳	۱.۱۲	۰.۹۷
ترکیه	۲۰.۰۶	۱.۹	۰.۷	۰.۵۷	۰.۴۸	۰.۵۷	۰.۵	۰.۷	۵.۲۶
آلمان	۷.۸	۰.۶۷	۰.۲۵	۰.۲۱	۰.۴۲	۰.۵۶	۱.۱۹	۲.۸۳	۱.۷۵
کانادا	۱۳.۱	۲.۷۶	۰.۸۲	۰.۳۲	۰.۳۶	۰.۵	۱.۱۹	۱.۴۹	۱.۵۵
آمریکا	۱۴.۲۹	۲.۴۴	۱.۳۳	۱.۷۶	۱.۲۷	۰.۶۴	۰.۶۷	۱.۲	۱.۳۴
ایتالیا	۵.۰۴	۰.۸	۰.۱۷	۰.۰۹	۰.۱۷	۰.۵	۱.۳۷	۳.۷۳	۱.۲۵
ایران	۵.۰۸	۱.۴	۱.۶۴	۱.۰۴	۰.۸۲	۰.۵۹	۰.۸۴	۱.۴۱	۱.۱۳
روسیه	۱۹.۶۲	۶.۷۱	۲.۲۱	۱	۰.۶۴	۰.۵۲	۰.۸۹	۱.۱۶	۱.۱۲
انگلیس	۱۲.۲۹	۲.۲۲	۰.۶۷	۰.۲۵	۰.۳	۰.۶۸	۲.۳۱	۲.۱۱	۱.۱
پاکستان	۱۰.۰۷	۵.۶۳	۴.۵	۱.۴۶	۰.۳۱	۰.۱۶	۰.۲	۰.۴۳	۰.۷۳
برزیل	۱۴.۶۵	۶.۸۹	۴.۵۱	۲.۲۸	۱.۷	۰.۸۳	۰.۵۱	۰.۴۳	۰.۶۲
فرانسه	۷.۶۴	۰.۷۵	۰.۳۷	۰.۳۴	۰.۹۲	۲.۱۹	۲.۴۹	۲.۶۷	۰.۵۴
اسپانیا	۸.۳۲	۱.۱۴	۰.۱۷	۰.۲۱	۰.۸۷	۱.۶۳	۱.۵	۱.۴۱	۰.۴۵
چین	۰.۰۸	۰.۰۱	۰.۰۲	۰.۰۲	۰.۰۵	۰.۰۲	۰.۰۲	۰.۰۳	۰.۰۲

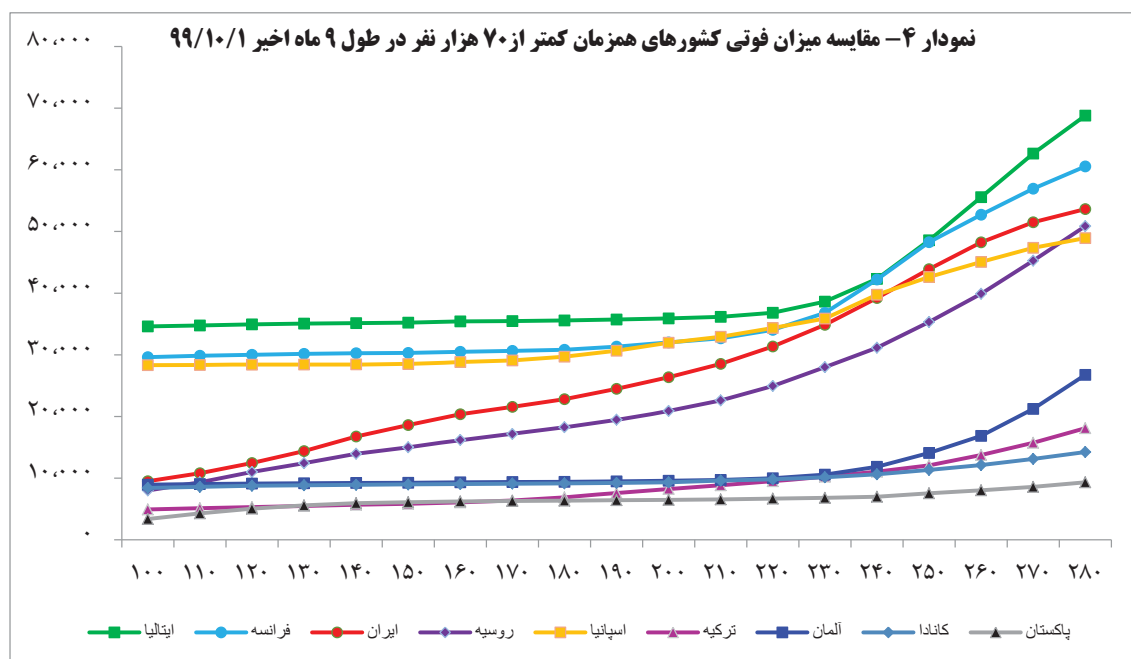
در نمودار ۳ روند بهبودی بیماری برای کشورهای هم‌زمان با جمعیت بهبودی کمتر از ۲ میلیون برای ۹ ماه اخیر نشان داده شده است. این کشورها به ترتیب عبارت از ترکیه، ایتالیا، ایران، کانادا، پاکستان، فرانسه و چین بوده و همان‌طور که ملاحظه می‌شود از آبان ماه (روز ۲۴۰ ام) روند بهبودی برخی کشورها نظیر ترکیه، ایتالیا، ایران و کانادا افزایش یافته است. به‌طور خاص وضعیت بهبودی بیماران در کشور ترکیه از اوایل آذرماه به‌طور ناگهانی افزایش

است و احتمالاً این امر بدلیل افزایش ناگهانی شیوع بیماری و در نتیجه افزایش بیماران در این زمان بوده است. البته برای کشور فرانسه علیرغم افزایش جمعیت بیماران، میزان بهبودی متناسب با جمعیت بیماری نمی‌باشد.

نمودار ۴ مقایسه میزان فوتی کشورهای هم‌زمان با میزان جمعیت فوتی کمتر از ۷۰ هزار نفر را نشان می‌دهد. البته کشورهای امریکا با بیش از ۳۲۰ هزار و برزیل با بیش از ۱۸۰ هزار نفر فوتی در میان کشورهای هم‌زمان، بیشترین فوتی را دارند و در این نمودار ظاهر نشده‌اند. مشاهده می‌شود که کشورهای ایتالیا، فرانسه، ایران، روسیه و اسپانیا به ترتیب تا آذر ماه بیشترین فوتی را داشته‌اند. دقت شود که کشورهای روسیه، فرانسه بیش از ۲,۵ میلیون بیمار و کشورهای انگلیس، ایتالیا و اسپانیا، حوالی ۲ میلیون بیمار دارند. همان‌طور که از نمودار ملاحظه می‌شود روند افزایش میزان فوتی روزانه همه کشورها بجز ایران و روسیه تا آخر ماه هفتم یعنی مهر ماه (روز ۲۱۰ ام) تقریباً ثابت بوده ولی

از آبان ماه میزان فوتی روزانه روند افزایشی به خود گرفته و در آذر ماه شیب افزایش شتاب گرفته است. این مساله در کشورهای آلمان، ترکیه، روسیه و ایتالیا کاملاً مشهود است. در دو کشور ایران و روسیه روند افزایش روزانه فوتی در طول ۹ ماه گذشته دائماً افزایشی بوده و متأسفانه میزان شیب افزایش فوتی روزانه ایران از مهر ماه شتاب بیشتری گرفته به طوری که در اواخر آبان از میزان فوتی روزانه اسپانیا نیز پیشی گرفته است. بدین ترتیب در اواخر آذر علیرغم کاهش شیب فوتی روزانه ولی بعد از ایتالیا و فرانسه در جایگاه سوم قرار دارد. به نظر می‌رسد نسبت به کشورهای ایتالیا، فرانسه، روسیه، آلمان و حتی ترکیه روند فوتی روزانه رو به کاهش و در مرحله کنترل شدن هست.

جدول ۳ میزان نرخ رشد متوسط روزانه فوتی ۱۳ کشور هم‌زمان را در ۹ ماه اخیر نشان می‌دهد. لازم به ذکر است تمام مقادیر محاسبه شده در آذر ماه (ستون ۱۰ جدول) به ترتیب صعودی مرتب شده‌اند.

همان‌طور که از جدول ۳ پیداست میزان متوسط رشد روزانه فوتی دنیا از ۰,۶۵ درصد در آبان به ۰,۷۱ درصد در آذر ماه افزایش یافته در حالی که در ایران میزان متوسط نرخ رشد روزانه فوتی در آبان از ۱,۱۳ درصد به ۰,۶۷ درصد در آذر کاهش یافته است. در آذر ماه آلمان با متوسط نرخ فوتی روزانه ۲,۱۷ درصد، ترکیه با ۱,۳۶ درصد، روسیه با ۱,۲۳ درصد و ایتالیا با ۱,۱۷ درصد بالاترین میزان را در میان کشورهای هم‌زمان دارند. نرخ رشد فوتی سایر کشورها زیر ۱ می‌باشد. یادآوری می‌نماید که در آبان روسیه (۱,۱۷ درصد)، فرانسه (۱,۱۷ درصد)، آلمان (۱,۱۵ درصد) و ایران (۱,۱۳)

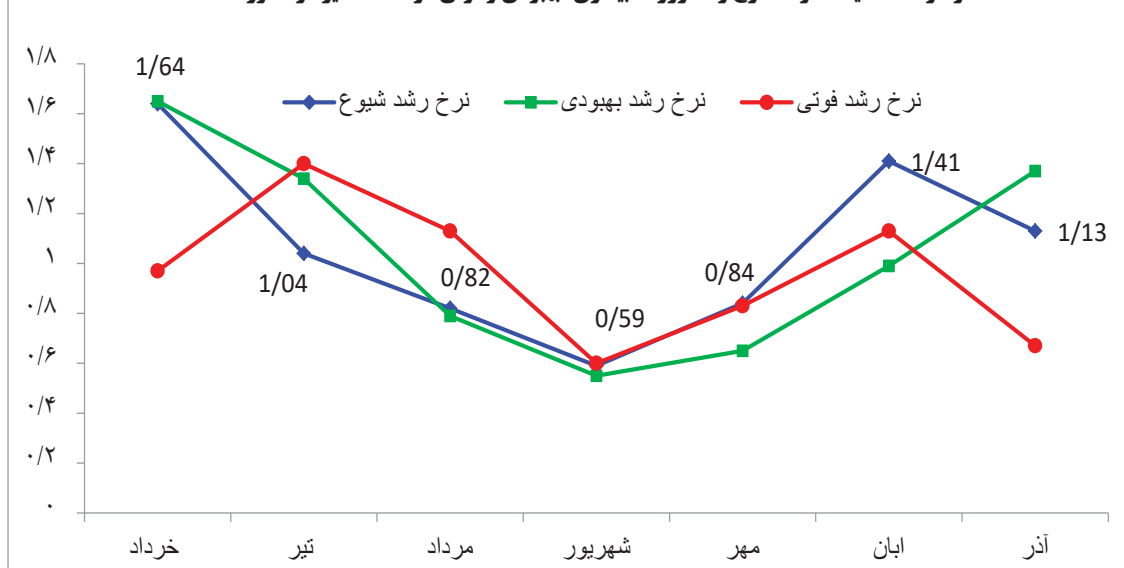
درصد) بیشترین میزان متوسط رشد فوتی روزانه را داشتند لذا کاهش پنجاه درصد میزان نرخ رشد فوتی ایران در مقابل سایر کشورها قابل تقدیر است.

نمودار ۵ میزان متوسط نرخ رشد روزانه شیوع بیماری، متوسط نرخ رشد روزانه بهبودی و نیز متوسط نرخ رشد روزانه فوتی ایران را در ماه‌های گذشته نشان می‌دهد. ملاحظه می‌شود که میزان متوسط نرخ رشد بیماری و نیز نرخ رشد فوتی روزانه در آذر ماه کاهش یافته و میزان متوسط نرخ رشد بهبودی افزایش یافته است. اگر این روند ادامه یابد می‌توان به روند کنترل بیماری در سطح کشور امیدوار شد.

جدول ۳: آمار تحلیلی سامانه نماگر کووید-۱۹ - متوسط نرخ روزانه فوتی (درصد) روزانه در ۹ ماه گذشته
در ۱۳ کشور همزمان (کشورهای همزمان در شیوع بیماری)

کشور	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر
کل دنیا	۱۰.۱۹	۲.۲۹	۱.۲۲	۰.۹۱	۰.۸۹	۰.۶۲	۰.۵۴	۰.۶۵	۰.۷۱
آلمان	۱۸.۵۸	۱.۹۲	۰.۳	۰.۰۸	۰.۰۶	۰.۰۶	۰.۱۸	۱.۱۵	۲.۱۷
ترکیه	۲۵.۹۳	۲.۴۸	۰.۵۴	۰.۳۷	۰.۳۳	۰.۷۲	۰.۷۷	۰.۸۱	۱.۳۶
روسیه	۲۱.۶۹	۷.۱۲	۳.۵۲	۱.۴۸	۰.۸۶	۰.۶۱	۰.۸۳	۱.۱۷	۱.۲۳
ایتالیا	۷.۱۶	۱.۰۳	۰.۲۵	۰.۰۵	۰.۰۴	۰.۰۳	۰.۱۱	۰.۹۳	۱.۱۷
کانادا	۱۸.۵۲	۴.۷۵	۱.۱۹	۰.۱۸	۰.۰۸	۰.۰۶	۰.۲۲	۰.۴۸	۰.۷۷
فرانسه	۱۵.۴۷	۱.۱۸	۰.۱۹	۰.۰۶	۰.۰۴	۰.۰۹	۰.۲۸	۱.۱۷	۰.۷۶
آمریکا	۲۰	۲.۸۳	۰.۸۹	۰.۵۵	۰.۷۲	۰.۴۳	۰.۳۶	۰.۴۶	۰.۷۵
انگلیس	۱۸.۴۵	۲.۴۸	۰.۲۱	۰.۱	۰.۰۴	۰.۰۳	۰.۱۹	۰.۷	۰.۷۳
پاکستان	۱۵.۳	۶.۴۸	۴.۳۷	۱.۷	۰.۳۴	۰.۱۱	۰.۱۴	۰.۴۱	۰.۷۱
ایران	۵.۱۵	۱.۱۱	۰.۹۷	۱.۴	۱.۱۳	۰.۶	۰.۸۳	۱.۱۳	۰.۶۷
اسپانیا	۱۲.۲۶	۱.۰۳	۰.۰۷	۰.۰۲	۰.۰۵	۰.۲	۰.۳۹	۰.۷۳	۰.۴۷
برزیل	۲۳.۷	۷.۰۳	۳.۴۵	۱.۵۶	۱.۱۶	۰.۶۲	۰.۴۲	۰.۲۸	۰.۳۵
چین	۱.۲	۰.۰۱	۰	۰			۰	۰	۰

نمودار ۵- مقایسه متوسط نرخ رشد روزانه بیماری، بهبودی و فوتی در ۶ ماه اخیر در کشور ۹۹/۱۰/۲

قرار دارد.

میزان کل جمعیت بیماران در دنیا با افزایش حدود ۲۰ میلیون نفر در آذر ماه به بیش از ۷۷ میلیون نفر رسیده است. پیش بینی می‌شود که با توجه به نرخ متوسط روزانه ۰,۹۷ درصد احتمالاً در پایان دی ماه جمعیت بیماران در کل دنیا به بیش از ۱۰۰ میلیون خواهد رسید.

در جدول ۴ مشخصات آماری کشورهای دنیا با بیش از ۵۰۰ هزار مبتلا به ویروس کووید-۱۹ تا پایان آذرماه نشان داده شده است. در حال حاضر ۲۷ کشور دارای جمعیت بیمار بیش از ۵۰۰ هزار نفر وجود دارد که لیست آنها به ترتیب در جدول مربوطه نشان داده شده است.

با توجه به آمار بیماران تا آخر آذرماه، ایران با بیش از ۱ میلیون و ۱۵۰ هزار در جایگاه ۱۵ دنیا قرار دارد. همچنین با نرخ رشد متوسط روزانه ۱,۱۳ درصد در جایگاه ۱۰ و با متوسط نرخ رشد روزانه فوتی ۰,۶۷ درصد در جایگاه ۸ دنیا

جدول ۴: آمار تحلیلی سامانه نماگر کووید-۱۹ مبتلا، متوسط نرخ رشد مبتلا و فوتی روزانه در آذر برای کشورهای با جمعیت مبتلای بیش از ۵۰۰ هزار نفر

رتبه	نام کشور	آمار کل تجمعی مبتلا	رتبه	نام کشور	رشد روزانه بیماری (درصد)	رتبه	نام کشور	آمار کل تجمعی فوتی	متوسط نرخ رشد روزانه فوتی (درصد)
	کل دنیا	۷۷,۱۵۹,۵۰۹		کل دنیا	۰.۹۷		کل دنیا	۱,۶۹۹,۲۰۰	۰.۷۱
۱	آمریکا	۱۸,۲۶۷,۵۷۹	۱	ترکیه	۵.۲۶	۱	آمریکا	۳۲۴,۸۶۹	۰.۷۵
۲	هند	۱۰,۰۵۶,۲۴۸	۲	آلمان	۱.۷۵	۲	برزیل	۱۸۶,۷۷۳	۰.۳۵
۳	برزیل	۷,۲۳۸,۶۰۰	۳	اکراین	۱.۶۱	۳	هند	۱۴۵,۸۴۳	۰.۳۲
۴	روسیه	۲,۸۴۸,۳۷۷	۴	کانادا	۱.۵۵	۴	مکزیک	۱۱۷,۸۷۶	۰.۵۵
۵	فرانسه	۲,۴۷۳,۳۵۴	۵	آمریکا	۱.۳۴	۵	ایتالیا	۶۸,۷۹۹	۱.۱۷
۶	انگلیس	۲,۰۴۰,۱۴۷	۶	لهستان	۱.۲۹	۶	انگلیس	۶۷,۴۰۱	۰.۷۳
۷	ترکیه	۲,۰۲۴,۶۰۱	۷	رومانی	۱.۲۹	۷	فرانسه	۶۰,۵۴۹	۰.۷۶
۸	ایتالیا	۱,۹۵۳,۱۸۵	۸	هلند	۱.۲۷	۸	ایران	۵۳,۶۲۵	۰.۶۷
۹	اسپانیا	۱,۸۱۷,۴۴۸	۹	ایتالیا	۱.۲۵	۹	روسیه	۵۰,۸۵۸	۱.۲۳
۱۰	آرژانتین	۱,۵۴۱,۲۸۵	۱۰	ایران	۱.۱۳	۱۰	اسپانیا	۴۸,۹۲۶	۰.۴۷
۱۱	آلمان	۱,۵۱۴,۷۸۳	۱۱	روسیه	۱.۱۲	۱۱	آرژانتین	۴۱,۸۱۳	۰.۴۳
۱۲	کلمبیا	۱,۵۰۷,۲۲۲	۱۲	انگلیس	۱.۱	۱۲	کلمبیا	۴۰,۴۷۵	۰.۵
۱۳	مکزیک	۱,۳۱۳,۶۷۵	۱۳	اندونزی	۱.۰۴	۱۳	پرو	۳۷,۱۰۳	۰.۱۵
۱۴	لهستان	۱,۰۲۰,۲۰۰	۱۴	مکزیک	۰.۸۵	۱۴	آلمان	۲۶,۷۶۴	۲.۱۷
۱۵	ایران	۱,۰۵۸,۳۸۴	۱۵	ج چک	۰.۸۲	۱۵	لهستان	۲۵,۳۹۷	۲.۳۴
۱۶	پرو	۹۹۷,۵۱۷	۱۶	کلمبیا	۰.۶۸	۱۶	آفریقای ج	۲۴,۶۹۱	۰.۵۸
۱۷	اکراین	۹۶۴,۴۴۸	۱۷	آفریقای ج	۰.۶۴	۱۷	اندونزی	۱۹,۸۸۰	۰.۸
۱۸	آفریقای ج	۹۲۱,۹۲۲	۱۸	برزیل	۰.۶۲	۱۸	بلژیک	۱۸,۵۴۵	۰.۶۷
۱۹	هلند	۶۸۹,۷۰۵	۱۹	فرانسه	۰.۵۴	۱۹	ترکیه	۱۸,۰۹۷	۱.۳۶
۲۰	اندونزی	۶۶۴,۹۳۰	۲۰	اسپانیا	۰.۴۵	۲۰	اکراین	۱۶,۵۸۵	۱.۵۱
۲۱	ج چک	۶۲۴,۱۴۰	۲۱	آرژانتین	۰.۴۳	۲۱	شیلی	۱۶,۱۵۴	۰.۲۵
۲۲	بلژیک	۶۲۳,۷۶۰	۲۲	بلژیک	۰.۴۲	۲۲	رومانی	۱۴,۳۹۴	۱.۳۱
۲۳	رومانی	۵۹۱,۲۹۴	۲۳	بنگلادش	۰.۴۱	۲۳	کانادا	۱۴,۲۲۸	۰.۷۷
۲۴	شیلی	۵۸۵,۵۴۵	۲۴	هندوستان	۰.۳۶	۲۴	عراق	۱۲,۶۹۷	۰.۲۳
۲۵	عراق	۵۸۴,۱۴۵	۲۵	عراق	۰.۳۲	۲۵	هلند	۱۰,۴۹۱	۰.۵۸
۲۶	کانادا	۵۰۷,۷۹۵	۲۶	شیلی	۰.۲۹	۲۶	ج چک	۱۰,۳۷۶	۱.۳۲
۲۷	بنگلادش	۵۰۰,۷۱۳	۲۷	پرو	۰.۱۸	۲۷	بنگلادش	۷,۲۸۰	۰.۴۸

انتشار بیماری بر اساس نقشه جهانی از وضعیت همه‌گیری بیماری کووید-۱۹ بوده و با جستجو در آن تازه‌ترین آمار مبتلایان، مرگ و میر، درمان‌شدگان و همچنین نسبت‌های ابتلا به جمعیت به تفکیک هر کشور و مقایسه بر اساس نمودار زمانی-مکانی قابل مشاهده است. آدرس وبگاه این سامانه (<https://maps.isc.ac/covid19/>) بوده که از طریق وبگاه اصلی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) (<https://www.isc.ac>) در دسترس می‌باشد. این سامانه

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، جهت تسریع فرایند اطلاع‌رسانی در زمینه یافته‌های جدید علمی در مورد ویروس کووید-۱۹ و کمک به پژوهشگران، سیاست‌گذاران حوزه سلامت و عموم مردم و نیز پاسخ‌دهی مطلوب به همه‌گیری جهانی، سامانه نماگر کووید-۱۹ (ISC COVID-19 Visualizer) را از ابتدای بروز بیماری راه‌اندازی کرده است. اطلاعات این پایگاه شامل جدیدترین مقالات علمی تمام متن منتشر شده و پیش‌چاپ و نیز آمار مربوط به وضعیت

چین و انگلیس به ترتیب با ۲۸۱۲، ۲۴۰۶ و ۱۲۲۴ مقاله بیشترین مشارکت علمی را در مقایسه با سایر کشورهای دنیا در این حوزه داشته‌اند. سایر کشورها از جمله ایتالیا (۱۱۷۹ مدرک)، فرانسه (۴۴۷ مدرک)، کانادا (۴۳۹ مدرک)، هند (۴۱۷ مدرک)، آلمان (۴۱۲ مدرک) و استرالیا (۳۳۵ مدرک) به ترتیب در جایگاه‌های چهارم الی نهم قرار دارند. ضمناً کشور ایران با ۲۸۳ مقاله جایگاه دهم دنیا را در پژوهش و تحقیق و یافته‌های جدید در خصوص ویروس کووید-۱۹ دارد. در این سامانه همچنین مجموعه‌ای از دستورالعمل‌ها و پروتکل‌های صادر شده توسط سازمان‌های معتبر دنیا از جمله سازمان بهداشت جهانی (WHO) در حوزه بهداشت، سلامت و مقابله با شیوع بیماری کووید-۱۹ قرار دارد که می‌تواند مورد استفاده عموم قرار گیرد.

همچنین به درخواست سازمان همکاری‌های اقتصادی کشورهای عضو دی هشت (D8) برای بهره‌برداری کشورهای عضو، در فروردین ماه با حضور نمایندگان کشورهای عضو این سازمان به دعوت مرکز بهداشت و حمایت اجتماعی سازمان D8 (D8-HSP) و نیز مرکز بهداشت جهانی (Chatham House) لندن به صورت ویدیو کنفرانس رونمایی و در وبگاه آن سازمان به آدرس (<http://developing8.org>) قرار گرفت.

در حال حاضر حدود ۱۸۰۰۹ مدرک از آخرین یافته‌های علمی در خصوص ویروس کووید-۱۹ در قالب مقاله تمام متن چاپ شده و پیش چاپ در این سامانه در دسترس محققان و پژوهشگران قرار دارد و البته این اطلاعات به طور روزانه به روز رسانی می‌شود. از این تعداد پژوهش، کشورهای آمریکا،

<https://maps.isc.gov.ir/covid19/#/world>

سامانه نماگر کووید-۱۹ (ISC COVID-19 Visualizer)

نانوفناوری کشورهای اسلامی و نیز مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) ادامه یافت.

اعضای حاضر از مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، دکتر محمدجواد دهقانی، رئیس مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری و سرپرست پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، دکتر منصور حقیقت، معاون پژوهشی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، دکترهاجر صفاهیه، سرپرست معاونت پژوهشی مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری و دکتر محمدرضا فلاحتی فومنی قدیمی، مدیر حوزه ریاست و مدیر اداره روابط عمومی و همکاری‌های علمی بین‌المللی مرکز و پایگاه بودند. از شبکه نانوفناوری جهان اسلام (INN)، دکتر علیرضا خاوندی، رئیس پژوهشگاه مواد و انرژی، دکتر کلاهی مشاور عالی رئیس و مدیر حوزه ریاست پژوهشگاه مواد و

برگزاری جلسه مجازی با شبکه نانو فناوری جهان اسلام برگزاری جلسات مجازی با دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های کشور

به دعوت اداره روابط عمومی و همکاری‌های علمی بین‌المللی مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، نشست مشترک مسئولان مرکز منطقه‌ای و ISC با هیئت رئیسه شبکه نانوفناوری جهان اسلام (INN) به صورت ویدیوکنفرانس برگزار شد. هدف این نشست بررسی راهکارهای انعقاد تفاهم نامه همکاری بود.

این نشست پس از تلاوت آیاتی چند از کلام الله مجید، با معرفی طرفین حاضر و خدمات و فعالیت‌های شبکه

انرژی، دکتر محمود کاظم زاد رئیس دبیرخانه دائمی شبکه نانو فناوری کشورهای اسلامی در پژوهشگاه، دکتر سعیدپور، مدیر برنامه و بودجه و حوزه نظارت و ارزیابی، و دکتر نادری، مدیر روابط بین‌الملل در این جلسه مجازی حضور یافتند. در ابتدا، دکتر خاوندی رئیس پژوهشگاه مواد و انرژی و شبکه نانوفناوری جهان اسلام (INN) در معرفی این پژوهشگاه و شبکه نانوفناوری جهان اسلام (INN) گفت: پژوهشگاه مواد و انرژی، یک پژوهشگاه ملی و قدیمی می‌باشد که در سال ۱۳۴۷، هسته اولیه آن تشکیل شد و ضمن تغییرات در سال‌های ۵۱ و ۵۳ و نقل مکان در سال ۶۵ در سال ۷۲ به نام پژوهشگاه مواد و انرژی تغییر نام و به کار خود ادامه داد. این پژوهشگاه، ۲۲ هکتار مساحت دارد که فضاهای مسقف آن ۳۵۰۰ متر مربع شامل پژوهشگاه‌ها، آزمایشگاه‌ها، کتابخانه، سالن‌های کنفرانس و غیره می‌باشد. پژوهشگاه ۷۰ هیئت علمی دارد که ۱۰ تن از آنها استاد تمام هستند. پژوهشگاه سه معاونت و چهار پژوهشکده دارد که هر یک شامل سه گروه پژوهشی هستند.

وی خاطرنشان ساخت: این پژوهشگاه دارای رتبه چهارم پژوهشگاه‌های کشور در رتبه‌بندی ISC و بر اساس ملاک‌های وزارت عتف است و در چند سال اخیر، ۱۲۰ تفاهم نامه و پروژه در دست اقدام داشته است.

وی در زمینه فعالیت‌های علمی و بین‌المللی پژوهشگاه توضیح داد: دانشگاه چهار مجله دارد که سه تا از آنها علمی-پژوهشی و یکی ISI و دارای درجه کیفی Q1 می‌باشد. تعداد زیادی کتاب، توسط اعضای هیئت علمی پژوهشگاه تالیف و ترجمه می‌شوند. در سال، دانشگاه ۲۰۰ مقاله اسکوپوس دارد. قریب به ۱۵ تن از اعضای هیئت علمی با ارجاعات بالای ۱۰۰۰ نفر در سال دارد. ۳۰۰ دانشجوی ارشد و دکترا و ۶۰ دانشجوی مشترک در مقاطع تحصیلات تکمیلی با دانشگاه‌های دیگر دارد. این دانشگاه ارتباطات بین‌المللی با کشورهای اسپانیا، مالزی و ترکیه دارد. همچنین، فروش دانش فنی به کشور کره را داشته است و در حال مذاکره با کشورهای دیگر نیز می‌باشیم. پروژه‌های تقاضا محور با صنعت را در حوزه‌های انرژی و مواد در دست انجام داریم. سپس دکتر کلاهی به معرفی تجهیزات، امکانات و محصولات شاخص پژوهشگاه پرداخت و توانمندی‌های شبکه INN را تشریح کرد.

در ادامه، دکتر کاظم زاد به تشریح فعالیت‌های مشترک شبکه نانو فناوری جهان اسلام با Comstech پرداخت. وی گفت: فعالیت‌های مشترک موثری با این مجموعه داشته‌ایم که در نتیجه آن، امور مربوط به دانشگاه‌های مجازی و پارک‌های علم و فناوری، به شبکه نانو فناوری جهان اسلام واگذار شده است.

دکتر کاظم زاد ضمن تشریح سایر فعالیت‌های بین‌المللی شبکه نانو فناوری جهان اسلام، ابراز امیدواری کرد که این شبکه بتواند به گسترش فعالیت‌های بین‌المللی و ملی خود از طریق ارتباط بیشتر با ISC و مرکز منطقه‌ای نائل شود.

دکتر محمدجواد دهقانی، رئیس مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری و سرپرست پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، ضمن تقدیر از اثرگذاری و جایگاه INN، بر اهمیت فعالیت‌های این شبکه تأکید کرد و با ذکر سابقه همکاری ISC با سازمان همکاری‌های D8، امکان انعقاد تفاهم نامه و شروع همکاری‌های بیشتر با INN را مطرح نمود.

دهقانی در خصوص تعاملات با INN گفت: از همه نظر آماده تعامل و همراهی با شبکه نانوفناوری جهان اسلام هستیم.

در ادامه، دکترهاجر صفاهیه، سرپرست معاونت پژوهش و فناوری مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری به امکان گسترش همکاری‌های مرکز منطقه‌ای و شبکه نانوفناوری جهان اسلام (INN) پرداخت و گفت: «بر اساس تفاهم نامه‌ای که با این دانشگاه منعقد خواهد شد، مرکز منطقه‌ای آمادگی خود را برای مساعدت در تمام زمینه‌های تعاملات علمی از جمله استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی مرکز منطقه‌ای، چاپ و انتشار کتاب و نشریات علمی، برگزاری کارگاه‌های آموزشی و حمایت معنوی از همایش‌ها اعلام می‌دارد.

دکتر محمدرضا فلاحتی قدیمی فومنی نیز با اشاره به چاپ ماهنامه مرکز منطقه‌ای و ISC به صورت منظم و با تکیه بر آخرین گزارشات علمی این سازمان گفت: این ماهنامه به صورت الکترونیک نیز در دسترس است و به همه دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور ارسال می‌شود.

وی افزود: تعریف و اجرای پروژه‌های مشترک با پژوهشگاه در زمینه‌های مختلفی چون ارزیابی و رتبه‌بندی شبکه‌های نانوفناوری، ایجاد بانک‌های اطلاعاتی متخصصین، دستگاه‌ها و تجهیزات، برگزاری وبینار با اعضای هیئت علمی پژوهشگاه و سردبیران نشریات برای مرکز منطقه‌ای و پایگاه استنادی میسر می‌باشد.

رئیس اداره همکاری‌های علمی بین‌المللی ISC و مرکز منطقه‌ای در پایان صحبت‌های خود خواستار حضور دو طرف در تفاهمات و دیدارهای بین‌المللی که هر یک از طرفین در آن حضور دارند شد.

سپس دکتر خاوندی ابراز امیدواری کرد که این جلسه فتح بابی باشد برای هم‌افزایی در حوزه‌های مشترک دو طرف.

در پایان، دو طرف در خصوص سایر مسائل به بحث و گفتگو پرداختند و رابطینی جهت پیگیری انعقاد تفاهم نامه معرفی شدند.

شبکه با تشکیل یک دبیرخانه، ارتباطی پر جنب و جوش خواهند داشت و آنها به نوبه خود سمینارها، کارگاه‌ها، مطالعات و همچنین برنامه‌های دیگر در زمینه فناوری و نوآوری را پیش می‌برند. از این راه اطلاعات و تجربیات علمی خود را به اشتراک می‌گذارند.

از دیگر اهداف تاسیس چنین شبکه‌ای در کشورهای عضو D8 می‌توان به این موارد اشاره کرد: گسترش سطح نوآوری، شناسایی توانایی‌های تحقیق و توسعه، انجام پروژه‌های تحقیقاتی و مطالعاتی مشترک، انجام پروژه‌های تحقیقاتی مشترک در مناطق صنعتی و فنی که می‌تواند توسعه کشورهای عضو D8 را تسهیل کند، تقویت ارتباط بین دانشگاه‌ها، موسسات تحقیقاتی، سازمان‌های مرتبط با صنعت و موسسات آموزشی برای توسعه تحقیقات مشترک در مورد چالش‌های مشترک و طرح گفتمان استراتژیک، کمک به صنایع در کشورهای عضو با ارائه نتایج تحقیقات و فناوری برای غلبه بر چالش‌ها و مشکلاتی که آنها با آن روبرو هستند، توسعه فن‌آوری‌های نوآورانه برای صنایع و ایجاد زمینه‌های لازم برای ارتقای همکاری‌های مشترک.

در ادامه این گردهمایی، ۲۵ نفر از روسا و مسئولین دانشگاه‌ها و سازمان‌های علمی کشورهای D8 به ایراد سخنرانی و معرفی مختصری از دانشگاه‌های خود پرداختند. دکتر محمدرضا فلاحتی فومنی قدیمی، مدیر روابط عمومی و همکاری‌های علمی بین‌المللی مرکز منطقه‌ای و ISC به نمایندگی از این دو سازمان در این گردهمایی مجازی شرکت یافت و ضمن خوش آمد به حاضرین و تقدیر از برگزاری این برنامه مجازی بین‌المللی به میزبانی دانشگاه کامست به معرفی ISC و خدمات مهمی از ISC همچون رتبه‌بندی دانشگاه‌ها در سطح ملی، کشورهای اسلامی و جهان، رتبه‌بندی نشریات علمی و همچنین نمایه سازی آنها پرداخت.

وی گفت: مرکز منطقه‌ای و ISC آمادگی خود را برای همکاری‌های پژوهشی و پروژه‌های تحقیقاتی مشترک اعلام می‌دارد همچنان که هم اکنون نیز چنین پروژه‌ای را با سازمان D8 درخصوص رتبه‌بندی دانشگاه‌های کشورهای عضو D8 در حال انجام دارد.

وی افزود: این سازمان به منظور در اختیار قرار دادن تسهیلات علمی خود به کشورهای D8 و همچنین تأسیس شاخه‌ای در دانشگاه‌های این کشورها به منظور تسریع خدمات رسانی با تمام امکانات استقبال می‌کند.

همچنین در بخشی دیگر از این نشست مجازی، ۵ نماینده از دانشگاه‌های D8 در کشورهای مختلف از جمله ایران به ایراد سخنرانی پرداختند.

در ادامه، جلسه بحث و گفتگو در خصوص تشکیل

حضور ISC در گردهمایی دانشگاه‌های کشورهای D8

به گزارش اداره روابط عمومی و همکاری‌های علمی بین‌المللی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) و مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری (RICeST)، دبیر کل گروه هشت کشور اسلامی در حال توسعه (D8) دکتر کوجعفر کوشعری از ریاست این دو سازمان، دکتر محمدجواد دهقانی برای حضور در افتتاحیه گردهمایی پیشگامان کشورهای D8 در تحقیق و نوآوری در تاریخ اول دی ۱۳۹۹ به میزبانی دانشگاه کامست پاکستان در اسلام آباد که به صورت مجازی برگزار شد دعوت به عمل آورد.

این جلسه به منظور ارتقای دانش اجتماعی و اقتصادی کشورهای عضو D8 به خصوص نسل جوانی که توانایی رقابت در زمینه‌های علم و تکنولوژی دارند برگزار شد. همچنین، این گردهمایی در راستای پیگیری اهداف و اولویت‌های D8 برای ارتقای همکاری تحقیق و توسعه در بین نهادهای کشورهای عضو از اهمیت محوری برخوردار بود.

در افتتاحیه این جلسه، پروفیسور محمد تبسم افضل رئیس دانشگاه کامست اسلام آباد از حاضرین در این گردهمایی مجازی و همچنین دکتر کوجعفر کوشعری دبیر کل D8 تقدیر و تشکر کرد.

دکتر کوشعری، دبیرکل D8 ضمن خوش آمدگویی به شرکت کنندگان به توضیح درباره هدف تاسیس شبکه پیشگامان تحقیق و نوآوری D8 پرداخت و گفت: هدف از تاسیس این شبکه آوردن محققان، موسسات تحقیقاتی دولتی و نیمه دولتی و همچنین موسسات صنعتی کشورهای عضو D8 زیر یک چتر است.

وی افزود: از طریق این شبکه، سطح نوآوری در کشورهای عضو D8 را گسترش می‌دهیم تا رشد اقتصادی برای توسعه پایدار در منطقه D8 را امکان پذیر کند. همچنین، قابلیت‌های تحقیق و توسعه را شناسایی و نتایج تحقیقات را با صنایع کشورهای عضو مبادله کند. علاوه بر این، گسترش امکانات آزمایشگاهی به محققان و دانشجویان کشورهای عضو، انجام پروژه‌های تحقیقاتی مشترک در مناطق صنعتی و برنامه مبادله همکاران تحقیقاتی بین دانشگاه‌های کشورهای عضو D8 و دانشگاه بین‌المللی آن از دیگر اهداف می‌باشد.

وی ادامه داد: از طریق این بستر، دانشگاه‌های تحت

شورای تحقیق و توسعه D8، تشکیل انجمن دانشگاه‌های D8، همکاری‌های مشترک پژوهشی و نوآوری و همچنین تخصیص‌های ویژه ملی به منظور تحقیق و توسعه اعضای D8 برگزار شد.

در همین راستا، دکتر فلاحی به ارائه دو پیشنهاد پرداخت و گفت: در خصوص بحث تشکیل شورای گسترش و تحقیق، پایگاه استنادی منبع غنی از داده‌ها درباره دانشگاه‌ها و زمینه‌های فعالیت‌های علمی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها را در اختیار دارد که ISC می‌تواند نقش فعالی داشته باشد به منظور در اختیار قرار دادن این اطلاعات تا این شورا بتواند در سیاست‌گذاری‌های خود درباره اینکه کدام دانشگاه‌ها در چه زمینه‌های پژوهشی فعال‌تر هستند تصمیم‌گیری لازم

را اتخاذ نماید.

وی همچنین افزود: پیشنهاد می‌شود با توجه به داده‌هایی که در ISC موجود است می‌توان با طراحی یک نرم‌افزار برای دانشگاه‌های D8، محققان و پژوهشگران با مراجعه به آن به منظور همکاری‌های علمی مشترک، همکار علمی مقابل خود در زمینه علمی مورد نظر را پیدا کند که این امر در پیشبرد پژوهش کمک شایانی می‌کند.

در پایان، رئیس دانشگاه کامست اسلام آباد، پروفیسور محمد تبسم افضل به عنوان رئیس شورای تحقیق و توسعه D8 به مدت دو سال انتخاب شد. همچنین، مقرر شد این جلسات با تشکیل کارگروهی به منظور محقق ساختن اهداف ادامه داشته باشد.

برگزاری جلسه مجازی با دانشگاه مازندران

تا تعاملات ISC در حال حاضر نه فقط از طریق دانشگاه‌های بین‌المللی بلکه وزرای علوم آن کشورها باشد.

وی با اشاره به سند آمایش آموزش عالی و تبیین و توضیح آن توسط معاون آموزشی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و نقش ISC و مرکز منطقه‌ای گفت: طرح آمایش آموزش عالی بر اساس ۸ اصل منطقه بندی نظام آموزش عالی کشور، مدیریت منطقه‌ای، ساماندهی واحدهای آموزش عالی، رتبه‌بندی و اعتبار سنجی مؤسسات آموزش عالی کشور، مأموریت‌گرایی مؤسسات آموزش عالی، نظام جامع سنجش و پذیرش آموزش عالی، نظام جامع آموزش‌های فنی حرفه‌ای و مهارتی و ارتقای سطح اشتغال‌پذیری تنظیم شده است. جهت اطلاع رتبه‌بندی و اعتبارسنجی عملاً از سال ۹۸ آغاز و در سال ۹۹ در پایگاه ISC در حال انجام است.

وی در خصوص ارتقاء فعالیت‌ها و محصولات دو سازمان یادآور شد که پایش و تحلیل عملکرد علمی دانشگاه‌ها و پژوهشگران کشور یکی از محصولات و دستاوردهای ISC می‌باشد که برای این منظور، سامانه‌ای نیز در نظر گرفته شده است.

وی با بیان اینکه ما امروز به دنبال ارزشی کردن تحقیق و پژوهش در کشور هستیم گفت: باید از روند کمی‌سازی تحقیق و پژوهش در کشور به سمت کیفی‌تر کردن تولیدات علمی قدم برداریم و برای این منظور میزان استنادات به آثار علمی نیز مینا قرار گرفته است.

وی همچنین در مورد رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور گفت: نگاه وزارت علوم امروزه به مقوله رتبه‌بندی تغییر کرده است و شخص جناب وزیر بر این موضوع تاکید دارند.

به گزارش اداره روابط عمومی و همکاری‌های علمی بین‌المللی مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری (RICeST) و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) با توجه به مسئله پاندمی ویروس کوید-۱۹ و عدم امکان برگزاری جلسات حضوری و همچنین برای تسریع و افزایش حجم تعاملات علمی، آموزشی، پژوهشی و فناوری با دانشگاه‌ها و مراکز علمی-پژوهشی در سطح کشور و محیط بین‌الملل و نیز صرفه‌جویی در هزینه‌ها، جلساتی را در قالب ویدئو کنفرانس با هیئت‌رئیس دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی ایران و کشورهای اسلامی برگزار می‌نماید.

به دعوت اداره روابط عمومی و همکاری‌های علمی بین‌المللی مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)، نشست مشترک مسئولان مرکز منطقه‌ای و ISC با هیئت‌رئیس دانشگاه مازندران به صورت ویدئوکنفرانس برگزار شد. هدف این نشست بررسی راهکارهای انعقاد تفاهم‌نامه همکاری بود. رویکرد ISC و مرکز منطقه‌ای به سمت بین‌المللی‌سازی فعالیت‌ها می‌باشد. ارزیابی عملکرد دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به عهده ISC و مرکز منطقه‌ای گذاشته شده است.

در این نشست، دکتر دهقانی ضمن معرفی خدمات جدید و متنوع مرکز منطقه‌ای ISC، در مبحث معیارهای رتبه‌بندی دانشگاه‌ها اظهار داشت: از سال ۱۳۹۸ تلاش ما برای روند بین‌المللی‌سازی بیشتر شده است و در همین راستا بسیاری از تصمیم‌گیری‌های علمی ISC از طریق اعضاء بین‌المللی کمیته اجرایی آن از کشورهایی مانند ترکیه، نیجریه، مالزی و پاکستان صورت می‌پذیرد که همین مورد باعث شده است

دکتر حقیقت معاون پژوهش و فناوری ISC در صحبت‌های خود با اشاره به این نکته که ISC یک پایگاه داده قوی و رایگان است گفت: پایگاه استنادی در اصل یک پایگاه داده عظیم به شمار می‌رود که متاسفانه دانشگاه‌های کشور به طور کامل از ظرفیت‌های آن استفاده نمی‌کنند. وی با معرفی محصولات مختلف ارائه شده توسط ISC اشاره به جدیدترین محصول آن، یعنی شناسه دیجیتال اشیا (DOR) گفت: یک کد منحصر به فرد برای هر شی است که همانند اثر انگشت برای آن می‌باشد. کد بین‌المللی DOR به مقاله نشریه و همایش، کتاب، پایان‌نامه، آثار هنری، نرم‌افزار و... تعلق می‌گیرد. این شناسه همانند یک بارکد برای شناسایی اشیا عمل می‌کند. با دریافت کد DOR در سامانه با آدرس <https://dori.net>، به شی یک لینک اختصاص داده می‌شود و دسترسی به اطلاعات آن همواره امکان‌پذیر می‌گردد. کاربران سامانه بارگذاری سریع اطلاعات (<https://xml.isc.ac>) نیاز به ثبت‌نام مجدد در سامانه DOR ندارند.

وی ادامه داد: از جمله مزایای شناسه DOR برای مقالات می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: مهمترین مزیت این شناسه دسترسی‌پذیری آسانتر به مقاله‌ها است. مزیت دیگر این شناسه در رفرنس‌دهی مقاله‌های علمی است. همچنین مشاهده بیشتر مقاله می‌تواند باعث افزایش تعداد ارجاعات علمی به آن نیز شود و در همین راستا ضریب تاثیر نشریه نیز بالا رفته و در نتیجه اعتبار آن نیز بیشتر شود.

وی در خصوص DOR این‌گونه ادامه داد: هم‌اکنون پایگاه استنادی علوم جهان اسلام وب‌سرویس تولید شناسه DOR را برای سامانه‌های مدیریت نشریات ارائه کرده است که نشریات می‌توانند از سایت نشریه خود برای هر مقاله با یک کلیک درخواست شناسه نمایند. لازم به ذکر است که شناسه بین‌المللی DOR بلافاصله پس از تولید و ارائه معتبر می‌باشد.

دکتر حقیقت در خصوص بحث رتبه‌بندی هم گفت: هدف اصلی ما از رتبه‌بندی دانشگاه‌های ایران، ارتقاء فعالیت‌های ناب پژوهشی در دانشگاه‌ها است و یقیناً ارتقاء جایگاه پژوهشی دانشگاه‌ها در نهایت باعث پیشرفت کلان کشور خواهد شد.

معاون پژوهش و فناوری ISC ادامه داد: نگاه صرف به رتبه‌بندی نیز خوب نیست. گاه برخی دانشگاه‌ها رتبه‌بندی را یک هدف فرض کرده و تمام فعالیت‌ها را در آن مسیر برنامه‌ریزی می‌کنند. طبیعتاً علاوه بر معیارهای کمی، معیارهای کیفی نیز مهم است و این چیزی است که دانشگاه‌ها باید به آن توجه کنند. برای مثال صرفاً تولید تعدادی مشخص مقاله نباید هدف باشد بلکه هدف اصلی

دکتر دهقانی با اشاره به برگزاری "وبینار رویکردها و برنامه‌های ارزیابی و رتبه‌بندی نشریات علمی ویژه سردبیران و مدیران مسئول نشریات علمی" که با همکاری کمیسیون نشریات وزارت علوم و مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری در تاریخ ۱۳۹۹/۰۸/۲۸ برگزار شد گفت: "محورهای این وبینار شامل معرفی برنامه‌های وزارت عتف بر روی ارتقای کمی و کیفی نشریات علمی، ارائه گزارش و تحلیل وضعیت ارزیابی و رتبه‌بندی سال ۱۳۹۸ نشریات علمی، شاخص‌های ارزیابی و شیوه‌نامه اجرایی رتبه‌بندی نشریات علمی، برنامه و اقدامات ارزیابی و رتبه‌بندی نشریات علمی در سال ۹۹، جایگاه ارزیابی و رتبه‌بندی نشریات علمی در نظام‌های ارزیابی آموزش عالی شامل ارتقاء، ترفیع پایه و حمایت‌های وزارت عتف از نشریات برتر بود."

دهقانی در خصوص تعاملات با دانشگاه مازندران گفت: "از همه نظر آماده تعامل و همراهی با مجموعه دانشگاه مازندران هستیم. وی افزود: این دو سازمان علی‌رغم قرارگیری در استان فارس، به همه کشور تعلق دارد و خدمات آنها در خدمت جامعه کشور فعالیت می‌کند.

دانشگاه مازندران یکی از قطب‌های جذب نخبه‌های علمی کشور محسوب می‌شود که به عنوان فوکل پوینت کشور لهستان در ایران با این کشور همکاری می‌کنیم. در ادامه، دکتر نوذری رئیس دانشگاه مازندران گفت: پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) به عنوان مرجعی در کشور، وضعیت دانشگاه‌ها، اساتید و زیرساخت‌ها را به خوبی ارزیابی می‌کند که این امر منجر به شناسایی نقاط آسیب و قوت و در نهایت ارتقای وضعیت کنونی دانشگاه‌ها می‌شود. وی در معرفی دانشگاه مازندران گفت: دانشگاه مازندران بزرگترین مرکز آموزش عالی استان به شمار می‌رود و دارای سابقه‌ای بالغ بر ۴۷ سال است که هسته اولیه آن را مدرسه عالی علوم اقتصادی و اجتماعی، مدرسه علوم کشاورزی ساری، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، مرکز تربیت دبیر فنی نوشیروانی بابل و مرکز تحصیلات تکمیلی بابلسر تشکیل داده اند.

وی با اشاره به یکی از مشکلات این دانشگاه در سال‌های گذشته که به مرور موفق به مرتفع کردن آن شده‌اند گفت: در پی برنامه توسعه و گسترش آموزش عالی در استان و ایجاد دانشگاه‌های تخصصی، دو مجتمع علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری و فنی و مهندسی نوشیروانی بابل نیز مطابق مصوبات ریاست محترم جمهوری از دانشگاه مازندران منتزع و به صورت دانشگاه‌های مستقل درآمدند. اما جامعیت دانشگاه مازندران به عنوان محور آموزش عالی استان، در قالب ایجاد رشته‌های فنی و مهندسی و کشاورزی حفظ شد که همین مسئله مقداری از ارتباطات دانشگاه مازندران کاست.

دانشمندان برتر برای سال جاری، چند شاخص جدید نیز مدنظر قرار گرفته است. با در نظر گرفتن شاخص کیفیت استنادات، پایگاه استنادی علوم جهان اسلام گام مهمی در کیفی سازی انتخاب دانشمندان برتر در ایران برداشته است. در ادامه، دکتر هاجر صفاهیه، سرپرست معاونت پژوهش و فناوری مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فناوری به پیشینه همکاری‌های علمی بین مرکز منطقه‌ای و دانشگاه مازندران پرداخت و گفت: بر اساس تفاهم نامه‌ای که با این دانشگاه منعقد خواهد شد، مرکز منطقه‌ای آمادگی خود را برای مساعدت در تمام بندهای تفاهم نامه امضا شده در جهت ترویج علم اعلام می‌دارد. در پایان، دو طرف در خصوص سایر مسائل به بحث و گفتگو پرداختند.

باید تولید مقالات کیفی و تاثیرگذار باشد تا بیشترین تاثیرگذاری عملی را در ارتقاء جامعه داشته باشد. در همین راستا، در شاخص آموزش نیز بازنگری اساسی انجام شده است به طوری که کیفیت دانشجویهای ورودی به دانشگاه‌ها و خروجی آنها پس از اتمام تحصیلات نیز مدنظر قرار گرفته است. همچنین، شاخص دیگری که مورد توجه قرار گرفته، شاخص مهارت افزایی است که با کیفیت آموزش در دانشگاه‌ها در ارتباط است. از موارد دیگر می‌توان به حجم، کیفیت و مبالغ اختصاص یافته به طرح‌های پژوهشی، تقاضا محور بودن پایان نامه‌ها و تعاملات اجتماعی-اقتصادی اشاره نمود. وی افزود: جلوگیری از ترویج ظاهری پژوهش یکی از اهداف ISC می‌باشد که در همین راستا در خصوص انتخاب

ثبت نمایش‌ها در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

علاوه براین، امکان دسترسی به اطلاعات و لیست کامل عنوان همایش‌های معتبر برگزار شده و در حال برگزاری در حوزه‌های موضوعی مختلف و اطلاع رسانی در مورد همایش‌های نامعتبر و فاقد مجوز را فراهم می‌کند.

در سامانه جامع ثبت و اطلاع رسانی همایش‌های معتبر علمی، ثبت و نمایه کردن همایش‌های معتبر علمی مطابق با شیوه‌نامه مربوطه و بر اساس فرآیند معین انجام می‌گیرد. این سامانه پایگاهی برای نمایه کردن همایش‌های معتبر علمی، مدیریت متمرکز اطلاعات همایش‌ها با اطلاع رسانی سریع و جامع در خصوص زمان و عنوان همایش‌ها به پژوهشگران حوزه‌های گوناگون می‌باشد. سازماندهی برون داد همایش‌ها با تقویت چرخه مدیریت دانش در کشور و ارتقا سطح کیفی و اثربخشی همایش‌ها از جمله اهداف مهم این سامانه می‌باشد.

عنوان همایش	نام دانشگاه	تاریخ برگزاری
سومین همایش بین‌المللی توسعه پایدار دریا محور	دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر	۱۳۹۹/۱۲/۰۵
هفتمین کنفرانس بین‌المللی کنترل، ابزار دقیق و اتوماسیون	دانشگاه تبریز	۱۳۹۹/۱۲/۰۵
دومین همایش ملی حفاظت از ماهیان بوم‌زاد ایران، با تاکید بر ماهیان حوضه آبریز دریای خزر	دانشگاه گیلان	۱۳۹۹/۱۲/۰۶
دومین همایش ملی هنرهای نمایشی و دیجیتال	دانشگاه دامغان	۱۳۹۹/۱۲/۱۰
بیست و هفتمین کنفرانس ملی هسته‌ای ایران	دانشگاه فردوسی مشهد	۱۳۹۹/۱۲/۱۱
اولین کنفرانس ملی تنوع زیستی فارس	دانشگاه شیراز	۱۳۹۹/۱۲/۱۲
اولین کنگره بین‌المللی علوم آناتومی دامپزشکی	دانشگاه تهران	۱۳۹۹/۱۲/۱۳
اولین همایش بین‌المللی قرآن کریم و زبان و ادب عربی	دانشگاه کردستان	۱۳۹۹/۱۲/۱۳
اولین همایش ملی چالش‌ها و راهکارهای توسعه بقاع متبرکه به قطب فرهنگی	دانشگاه شهید چمران اهواز	۱۳۹۹/۱۲/۱۴
دومین همایش ملی مدرسه آینده	دانشگاه محقق اردبیلی	۱۳۹۹/۱۲/۲۱

جایگاه علمی جمهوری اسلامی ایران در سطح بین‌المللی

(تاریخ انتشار: ۳۰ / دی / ۱۳۹۹)

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

جایگاه					رتبه					تعداد					سهم (درصد)				
Web of Science					۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹
تولید علم در جهان					۱۹	۱۸	۱۶	۱۶	۱۶	۴۲۰۸۲	۴۹۴۱۸	۵۴۵۰۰	۵۶۲۵۷	۶۳۰۱۸	۱.۴۳	۱.۶۰	۱.۷۲	۱.۷۶	۱.۸۸
تولید علم در کشورهای اسلامی					۲	۲	۱	۱	۱	۴۲۰۸۲	۴۹۴۱۸	۵۴۵۰۰	۵۶۲۵۷	۶۳۰۱۸	۱۹.۶۰	۲۰.۶۶	۲۰.۶۱	۱۹.۹۱	۲۰.۶۶
استنادات ^۱					۲۰	۲۰	۱۹	۱۸	۱۶	۴۵۲۹۶۲	۴۹۹۲۳۵	۳۸۶۸۷۲	۲۸۵۲۳۶	۱۴۸۴۹۷	۰.۹۲	۱.۰۷	۱.۱۷	۱.۳۱	۱.۵۴
مقالات داغ					۰	۰	۰	۳۶	۳۳	۰	۰	۰	۱۶	۶۵	۰	۰	۰	۲.۸۹	۳.۳۹
مقالات پراستناد					۳۴	۲۷	۲۵	۲۳	۱۷	۱۸۷	۲۶۴	۳۱۷	۴۰۴	۶۴۲	۱.۲۱	۱.۶۵	۱.۹۲	۲.۳۲	۳.۳۰
مقالات برتر					۳۴	۲۷	۲۵	۲۳	۱۷	۱۸۷	۲۶۴	۳۱۷	۴۰۴	۶۴۲	۱.۲۱	۱.۶۵	۱.۹۲	۲.۳۲	۳.۳۰
مقالات برتر (تجمعی) ^۲					۳۶	۳۴	۳۴	۳۲	۲۷	۷۴۵	۱۰۰۹	۱۳۲۶	۱۷۳۰	۲۳۷۳	۰.۸۹	۱.۰۲	۱.۱۴	۱.۳۰	۱.۵۵
مقالات کنفرانس					۳۱	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۹۵۷	۴۲۸۹	۴۲۶۳	۳۶۷۳	۳۱۰۳	۰.۷۰	۰.۵۷	۰.۵۶	۰.۵۰	۰.۴۶
درصد مقالات کنفرانس ^۳					-	-	-	-	-	۸۸۷۵	۱۰۳۰۷	۱۲۱۸۷	۱۴۰۵۷	۱۷۷۹۱	۱۱.۷۸	۸.۸۸	۷.۸۲	۶.۵۳	۴.۹۲
مشارکت بین‌المللی					-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
درصد مشارکت بین‌المللی ^۴					-	-	-	-	-	۲۱.۰۹	۲۰.۸۶	۲۲.۳۶	۲۴.۹۹	۲۸.۲۳	۲۱.۰۹	۲۰.۸۶	۲۲.۳۶	۲۴.۹۹	۲۸.۲۳
اج اندکس					اج اندکس ایران در روز ۳۰ ماه ژانویه ۱۳۹۷ است.					۱۹۲	۲۱۲	۲۴۵	۲۷۲	۱۷۷۹۱					
قلمروهای پژوهشی برتر					مهندسی، شیمی و علم مواد					مهندسی، شیمی و علم مواد	مهندسی، شیمی و علم مواد	مهندسی، شیمی و علم مواد	مهندسی، شیمی و علم مواد	مهندسی، شیمی و علم مواد					
کشورهای همکار برتر					آمریکا، کانادا و استرالیا					آمریکا، کانادا و استرالیا	آمریکا، کانادا و استرالیا	آمریکا، کانادا و استرالیا	آمریکا، کانادا و استرالیا	آمریکا، کانادا و استرالیا					

داده‌های مندرج در این گزارش در ۳۰ دی ۱۳۹۹ به روز رسانی شده است.

۱. داده‌های مربوط به بخش استنادات از پایگاه Incite و با در نظر گرفتن ESCI استخراج شده است.

۲. در این ردیف فراوانی تجمعی مقالات برتر از ابتدا تا سال مورد نظر محاسبه شده است. اما در ردیف بالا تعداد مقالات برتر هر سال

درج شده است.

۳. منظور، درصد مقالات کنفرانس از کل مقالات کشور است.

۴. منظور از درصد یا میزان مشارکت بین‌المللی (یا سهم دیپلماسی علمی در کشور)، درصد مقالات مشترک بین‌المللی از کل مقالات

کشور است؛ داده‌ها از پایگاه WOS (Core Collection) استخراج شده است.

جایگاه					رتبه					تعداد					سهم (درصد)				
Scopus					۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹
تولید علم در جهان					۱۷	۱۶	۱۶	۱۶	۱۵	۴۵۶۸۱	۵۳۰۳۰	۵۶۲۱۶	۵۹۸۰۴	۶۴۸۳۸	۱.۵۷	۱.۷۶	۱.۸۱	۱.۸۶	۱.۹۳
تولید علم در کشورهای اسلامی					۱	۱	۱	۱	۱	۴۵۶۸۱	۵۳۰۳۰	۵۶۲۱۶	۵۹۸۰۴	۶۴۸۳۸	۲۰.۸۲	۲۱.۲۲	۲۰.۸۵	۱۹.۶۲	۱۸.۳۷
استنادات					۱۹	۱۹	۱۷	۱۷	۱۵	۴۲۸۷۳۸	۴۱۶۰۱۳	۳۲۸۶۸۷	۱۹۹۱۴۵	۵۴۶۷۱	۱	۱.۱۶	۱.۲۷	۱.۴	۱.۶
مقالات کنفرانس					۳۳	۳۱	۳۱	۳۳	۳۲	۳۰۲۰	۳۶۳۶	۳۶۶۱	۳۴۸۹	۳۷۵۱	۰.۷۰	۰.۷۹	۰.۷۵	۰.۶۶	۰.۶۵
درصد مقالات کنفرانس ^۱					-	-	-	-	-	۹۲۶۹	۱۰۵۵۷	۱۲۴۴۴	۱۴۴۹۹	۱۷۸۱۶	۶.۶۱	۶.۸۶	۶.۵۱	۵.۸۳	۵.۷۹
مشارکت بین‌المللی					-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
درصد مشارکت بین‌المللی ^۲					-	-	-	-	-	۲۰.۳۹	۱۹.۹۱	۲۲.۱۴	۲۴.۲۴	۲۷.۴۸	۲۰.۳۹	۱۹.۹۱	۲۲.۱۴	۲۴.۲۴	۲۷.۴۸
قلمروهای پژوهشی برتر					مهندسی، پزشکی و فیزیک و نجوم					مهندسی، پزشکی و فیزیک و نجوم	مهندسی، پزشکی و فیزیک و نجوم	مهندسی، پزشکی و فیزیک و نجوم	مهندسی، پزشکی و فیزیک و نجوم	مهندسی، پزشکی و فیزیک و نجوم					
کشورهای همکار برتر					آمریکا، کانادا و انگلستان					آمریکا، کانادا و انگلستان	آمریکا، کانادا و انگلستان	آمریکا، کانادا و انگلستان	آمریکا، کانادا و انگلستان	آمریکا، کانادا و انگلستان					

۱. منظور، درصد مقالات کنفرانس از کل مقالات کشور است.

۲. منظور از درصد یا میزان مشارکت بین‌المللی (یا سهم دیپلماسی علمی در کشور)، درصد مقالات مشترک بین‌المللی از کل مقالات کشور است؛ داده‌ها از پایگاه Scopus استخراج شده است.

Egypt, with **190** journals holds the **3rd** place among OIC countries after Iran (1702 journals (479 English journals)) and Turkey (318 journals). As shown in the table above, from among the 190 journals of Egypt indexed in ISC, there are **33** journals in **core collection**, and the rest are in either

waiting journals or **primary journals** of JCR (<https://jcr.isc.ac/main.aspx>). With regard to language, all the core collection journals of Egypt are in English. However, there are 3 journals in Arabic which are in Primary Journals of JCR.

The screenshot shows the ISC Journal Citation Reports (JCR) interface. The search filters are set to: Title or ISSN: (empty), Language: All, Macro Level Subject: (empty), Publisher: (empty), Country: Egypt, Year: from 2017 to 2017. The table below lists the top journals in the Core Collection for Egypt in 2017.

Row	Title	Year	Impact Factor	Secondary Index	Total Cites	Articles	Core collection	Details
1	gale research	2017	0.576	0.077	58	26	Yes	Details
2	journal of advanced research	2017	0.458	0.104	162	67	Yes	Details
3	stem cells international	2017	0.357	0.101	320	308	Yes	Details

The subjects covered by Egypt's core collection journals include "Health Sciences", "Life Sciences", "Multidisciplinary", and "Physical Sciences" in **Macro level** and "Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutics", "Medicine", "Multidisciplinary", "Biochemistry, Genetics and Molecular Biology", "Immunology and Microbiology", "Mathematics", "Neuroscience", "Engineering", "Physics and Astronomy", "Materials Sciences", "Environmental Sciences", "Earth and Planetary Sciences", "Chemical Engineering", "Computer

Sciences", "Chemistry", "Energy", and "Agricultural and Biological Sciences" in **Mid-level**.

Based on the data, the journal "**PPAR Research**" with an Impact Factor of **0.576** is the best journal of Egypt in ISC. It is **Q1** in Macro Level Subjects of Life Sciences and Health Sciences and Mid-Level Subjects of *Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutics* and *Medicine*. It is in the **Core Collection** of JCR journals as well.

Row	Title	ISSN	Impact Factor in 2017	Q in Mid-Level Subject	ISC Level
19	Journal of the Egyptian National Cancer Institute	11100362	0.089	Biochemistry, Genetics and Molecular Biology (Q3), Medicine (Q3)	
20	Journal of Analytical Methods in Chemistry	20908865	0.086	Chemical Engineering (Q3), Physics and Astronomy (Q2), Computer Sciences (Q3), Chemistry (Q3)	
21	Journal of Chemistry	20909063	0.083	Chemistry (Q3)	
22	Advances in Materials Science and Engineering	16878434	0.082	Materials Sciences (Q3), Engineering (Q3)	
23	International Journal of Photoenergy	1110662X	0.078	Energy (Q4), Physics and Astronomy (Q2), Materials Sciences (Q3), Chemistry (Q3)	
24	Mathematical Problems in Engineering	1024123X	0.070	Mathematics (Q3), Engineering (Q3)	
25	Advances in High Energy Physics	16877357	0.069	Physics and Astronomy (Q2)	
26	Journal of Spectroscopy	23144920	0.045	Chemistry (Q4), Physics and Astronomy (Q3)	
27	Advances in Mathematical Physics	16879120	0.044	Mathematics (Q3), Physics and Astronomy (Q3)	
28	Science and Technology of Nuclear Installations	16876075	0.042	Energy (Q4)	
29	Advances in Condensed Matter Physics	16878108	0.040	Physics and Astronomy (Q3)	
30	Advances in Astronomy	16877969	N/A	Physics and Astronomy (N/A), Earth and Planetary Sciences (N/A)	
31	Alexandria Engineering Journal	11100168	N/A	Engineering (N/A)	
32	Bulletin of Pharmaceutical Sciences, Assiut University	11100052	N/A	Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutics (N/A)	
33	Egyptian Journal of Biological Pest Control	11101768	N/A	Environmental Sciences (N/A), Agricultural and Biological Sciences (N/A)	

* Core Collection

Journals of Egypt in Core Collection of JCR

Row	Title	ISSN	Impact Factor in 2017	Q in Mid-Level Subject	ISC Level
1	PPAR Research	16874757	0.576	Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutics (Q1), Medicine (Q1)	
2	Journal of Advanced Research	20901232	0.458	Multidisciplinary (Q1)	
3	Stem Cells International	1687966X	0.357	Biochemistry, Genetics and Molecular Biology (Q1)	
4	Journal of Diabetes Research	23146745	0.292	Biochemistry, Genetics and Molecular Biology (Q1), Medicine (Q1)	
5	Mediators of Inflammation	09629351	0.285	Immunology and Microbiology (Q1), Biochemistry, Genetics and Molecular Biology (Q2)	
6	International Journal of Genomics	2314436X	0.256	Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutics (Q2), Biochemistry, Genetics and Molecular Biology (Q2)	
7	Journal of Immunology Research	23148861	0.248	Medicine (Q1), Immunology and Microbiology (Q2)	
8	Advances in Difference Equations	16871839	0.235	Mathematics (Q1)	
9	Neural Plasticity	20905904	0.230	Neuroscience (Q2), Medicine (Q1)	
10	Journal of Sensors	1687725X	0.191	Engineering (Q2), Physics and Astronomy (Q1)	
11	International Journal of Endocrinology	16878337	0.181	Neuroscience (Q2), Medicine (Q2), Biochemistry, Genetics and Molecular Biology (Q2)	
12	Journal of Ophthalmology	2090004X	0.158	Medicine (Q2)	
13	Eastern Mediterranean Health Journal	10203397	0.118	Medicine (Q2)	
14	International Journal of Polymer Science	16879422	0.116	Materials Sciences (Q2)	
15	Gastroenterology Research and Practice	16876121	0.115	Medicine (Q3)	
16	Parkinson's Disease	20908083	0.112	Medicine (Q3), Neuroscience (Q3)	
17	Discrete Dynamics in Nature and Society	10260226	0.092	Mathematics (Q2)	
18	Advances in Meteorology	16879309	0.089	Environmental Sciences (Q4), Earth and Planetary Sciences (Q3)	

A Reflection on Egypt Journals in ISC

An Introduction to JCR

Journal Citation Reports (JCR) (<https://jcr.isc.gov.ir/main.aspx>) is derived from international Scientometric standards and is an essential tool for in-depth analysis and ranking of scholarly and professional journals. This tool covers different languages including Persian, English, French, and Arabic. By analyzing citations, Islamic World Journal Citation Reports measures research influence and impact at the journal and category levels and shows the relationship between citing and cited journals. Exploring the impact and influence of the Islamic World's leading scholarly journals is possible by performing direct comparisons of titles using trend analysis. This Product helps researchers keep up with the latest bibliometric developments, track publication and citation patterns to aid strategy and policy making, identify the most influential journals in which to publish articles, determine journal's influence in the marketplace and review editorial functions.

JCR pursues significant goals in Islamic World:

- Evaluating and ranking journals based on scientometric criteria
- Systematic and objective review of the Islamic World's leading journals

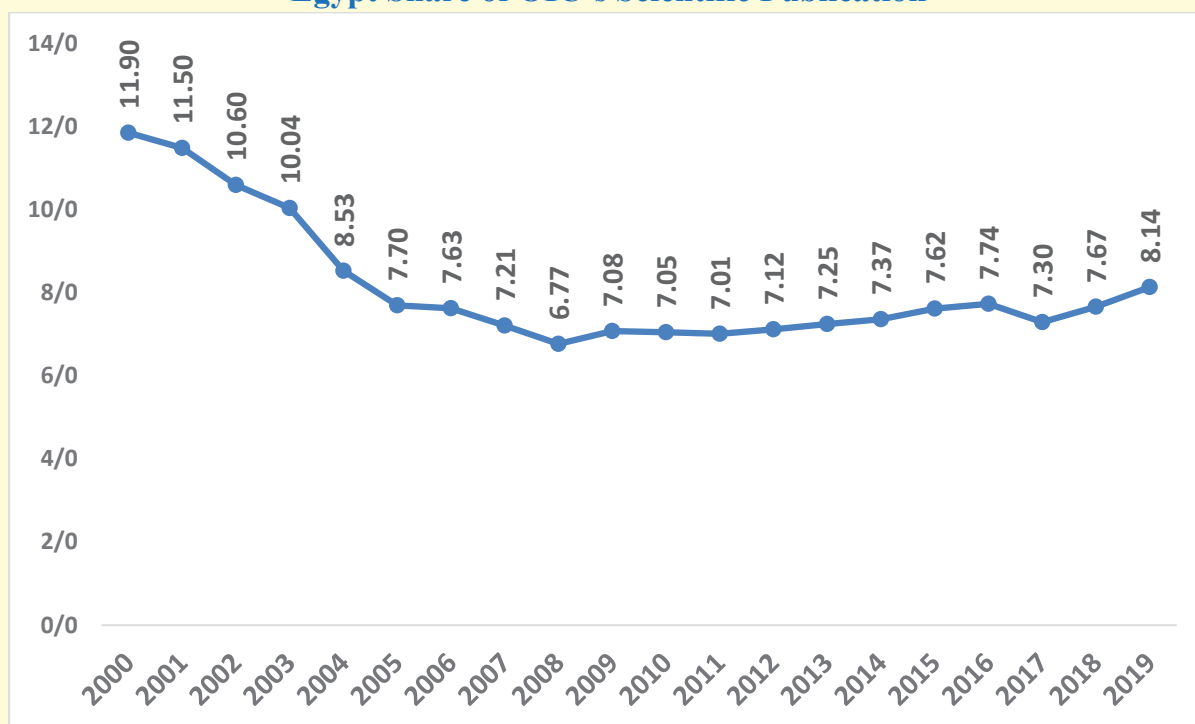
- Providing the context to understand a journal's true place in the scholarly world
- Applying a combination of impact metrics, and citing and cited data points to comprise the complete Islamic World citation network.

JCR offers various analysis options:

- journals' Impact Factors
- journals' Immediacy Index
- journals' Cited Half-Life
- journals' Total Cites
- journals' Total Articles
- Citing Journals
- Cited Journals
- Journals' Bibliographic Information
- Advanced Filtering Options
- Trend Analyses

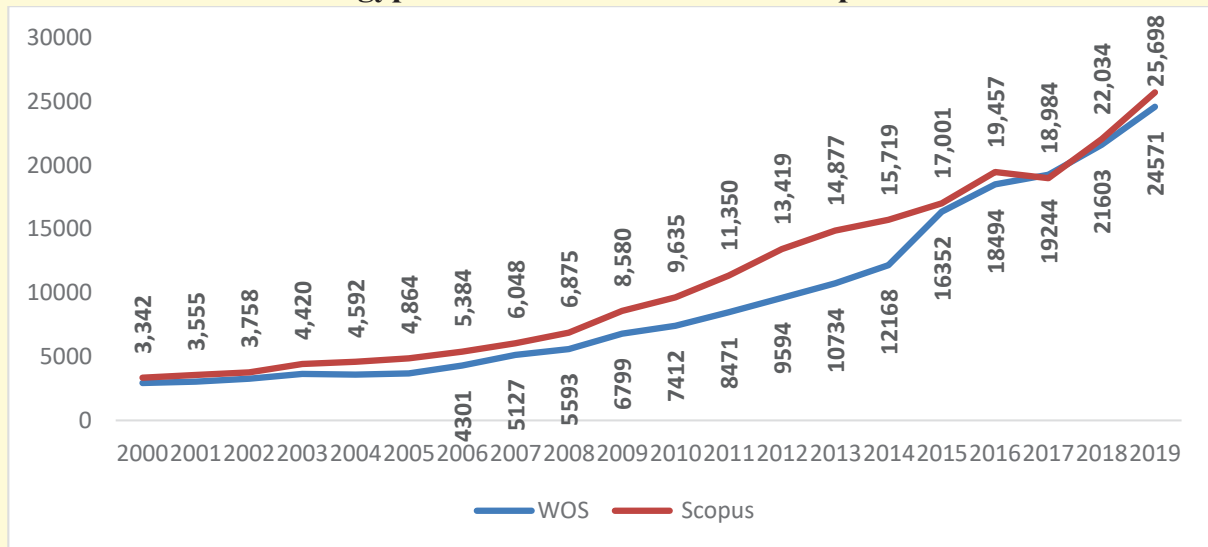
Subject Assignment in JCR

In JCR, there are three levels of subjects: **Macro Level**, **Mid-Level** and **Micro Level**. ISC has assigned subjects according to categorization of Ministry of Science, Research and Technology of Iran until 2016. However, since 2017, subject assignment of ISC in JCR has been done based on international databases categorization, with some slight changes. The Macro Level subjects reported currently in ISC include: Life Sciences, Arts and Humanities, Social Sciences, Health Sciences, Physical Sciences and Multidisciplinary.

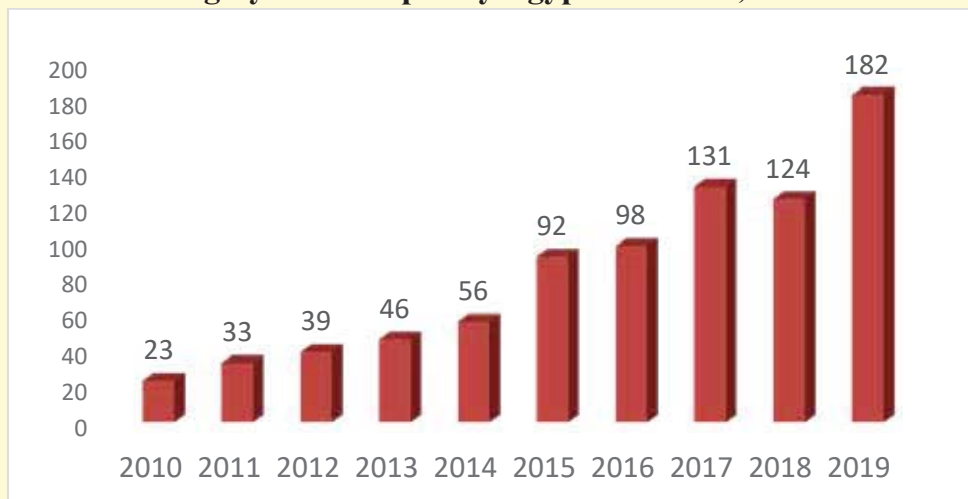
Egypt Share of OIC's Scientific Publication**Top Countries with Highest Scientific Collaboration in 2019**

Rank	Countries	Records
1	SAUDI ARABIA	5195
2	USA	2655
3	PEOPLES R CHINA	1532
4	GERMANY	1279
5	ENGLAND	1157
6	JAPAN	914
7	CANADA	841
8	INDIA	797
9	ITALY	707
10	FRANCE	613
11	SPAIN	611

Egypt Publication in WoS and Scopus

Highly Cited Paper by Egypt Scientists, WoS

Egypt Share of World's Scientific Publication

Higher Education in Egypt

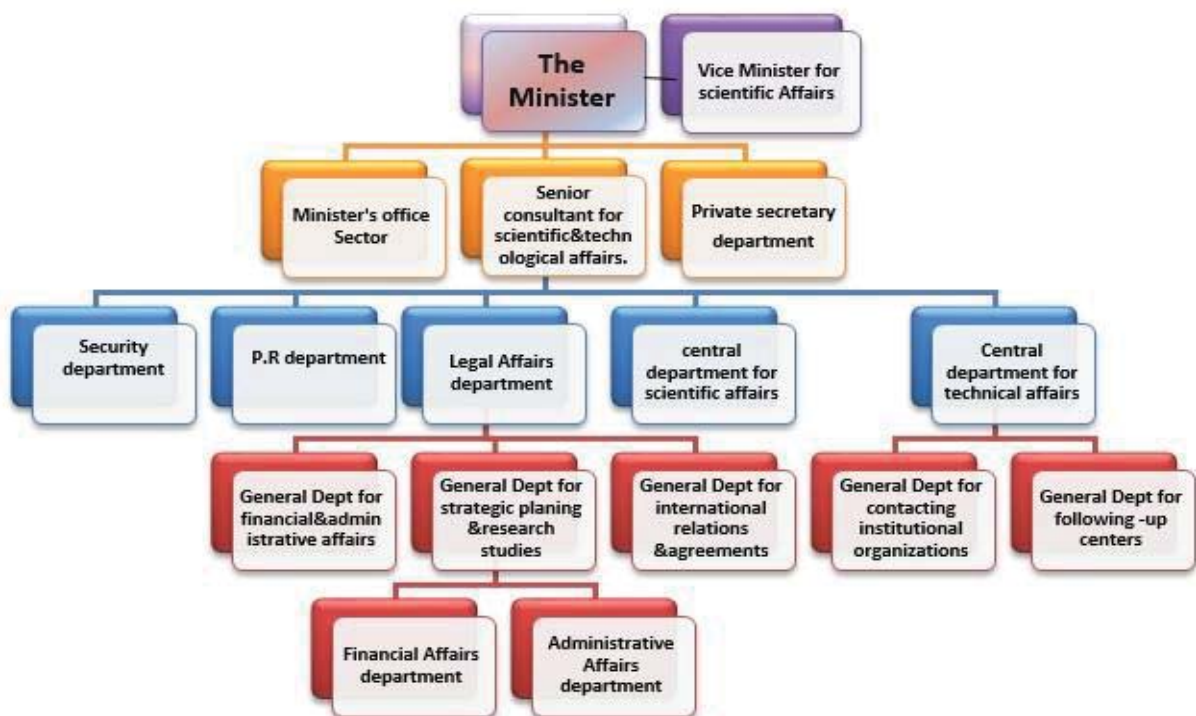
The higher education system in Egypt is a supportive system for scientific research and a catalyst for innovation. Egypt's scientists have been able to contribute effectively to the production of knowledge on an international scale and to be able to participate in the building of a strong, knowledge-based national economy that achieves comprehensive economic and social development and helps to strengthen cooperation with the local, regional and global community.

Egypt has a variety of higher education credentials, including diplomas, higher

diplomas, bachelor's degrees, postgraduate diplomas, masters and doctoral degrees.

As of 2018, Egypt had 31 private universities and 26 public universities, including Al-Azhar University, in addition to a number of other government HEIs, such as the military academies or the Egyptian Police Academy.

Whereas most public universities are large multi-faculty research institutions, many of them with branch campuses across the country, private institutions tend to be much smaller. Most of them are for-profit institutions enrolling fewer than 10,000 students.

Analytical Monthly Newsletter

RICeST & ISC

RICeST

No **61**

Volume 5 January 2021

